NO M'HO MEREIXO!

Projecte d'Integració Social

Curs 2021/22

INDEX

1. INTRODUCCIÓ 3
2. JUSTIFICACIÓ 4
3. ANÀLISI DE LA REALITAT 5
3.1 Descripció bàsica dels trets sociodemogràfics, econòmics i culturals 5
del context on es desenvolupa la intervenció 5
3.2 Estructura de l´entitat que desenvolupa el projecte 11
3.4 Disseny del treball de camp 15
3.5 Anàlisis DAFO 17
4. OBJECTIUS 18
5. PLA D'ACCIÓ 18
5.1 Marc teòric: 18
5.2 Marc normatiu 23
5.4 Activitats: 27
6. AVALUACIÓ 37
6.1 Avaluació del disseny de projecte: 38
6.2 Avaluació d'implementacions: 39
6.3 Resultats d'avaluació 41
9. PRESSUPOST 42
10. INGRESSOS 44
11. DIFUSIÓ 44
15. REFERÈNCIES 45
16. AGRAÏMENTS 46
17. ANNEXOS 47
Annexos 1: Disseny del treball de camp *47*
Annexos 2: Cronograma fases *57*
Annexos 3: Material activitats *58*
Annexos 4: Difusió *60*
Annexos 5: Avaluació *61*

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu principal pel qual s'elabora el projecte és el racisme, es pretén reeducar una part de la societat, en aquest cas, els/les alumnes de 4t d'ESO de l'INS La Bisbal i d'aquesta manera, expandir el projecte.

Un dels mals socials més imparables al llarg de la història de les societats és sens dubte el racisme. [1] S'han de respectar les diversitats, tan culturals, com les ètniques, ha de ser part de l'educació que es dona en l'àmbit acadèmic a tot l'alumnat. Un aprenentatge i ensenyament que han de ser transmesos als alumnes des de que són petits, per això l'interès de fomentar la seva cultura general permetent, en condicions d'igualtat, l'oportunitat de desenvolupar les seves aptituds, i esdevenir un membre útil i participatiu de la societat.

Tant els/les pares/mares com el professorat són els principals que han d'ajudar a contribuir de manera decisiva a la formació dels valors dels/les nens/es, facilitant així la construcció de convivència escolar positiva, la relació amb altres persones i l'augment del nivell de benestar de les persones.

Una de les raons que motiva a fer aquesta proposta de projecte és que les dues membres del grup ens sentim identificades amb les víctimes del racisme, ja que som d'origen africà, Gàmbia i del Marroc i en el algun moment de la nostra vida hem patit conductes racistes.

S'han d'erradicar les pràctiques racistes, perquè és una tasca conjunta que requereix la voluntat i el treball de tots els sectors de la societat i sobretot, del sector educatiu. De manera que cada individu li correspon reconèixer i acceptar les seves conductes microracismes, a fi de qüestionar-les i estar en possibilitat de modificar-les. Només així aconseguirem una societat realment igualitària i democràtica on les diferències convisquin en acord.

[1] FORMAS, EL RACISMO Y. LAS TRES; DE COMBATIRLO, BÁSICAS. Usted se encuentra en la colección. *Cultura y Representaciones Sociales*, vol. 2, no 3.

Considerem que aquesta acció ajudaria a disminuir l'arrel i les creences de què les persones migrants són problemàtiques, com a tècnics d'integració social, portarem a terme una recerca sobre el racisme per implementar dinàmiques que ajudin a erradicar conductes racistes entre l'alumnat de l'INS la bisbal i d'aquesta manera, fomentar l'aprenentatge amb mètodes inclusius. El treball està estructurat de manera que el tema principal i més important són les dinàmiques per erradicar el racisme i les conclusions extretes d'aquestes.

2. JUSTIFICACIÓ

El títol del projecte és "No m'ho mereixo", el motiu que impulsa que sigui aquest és perquè considerem que tothom té el dret a la igualtat com a valor, com a principi i com a dret fonamental, juntament amb la llibertat.

En el món actual, el racisme es manifesta en formes complexes i pertorbadores, que com a resultat porta múltiples repercussions, comporta uns efectes i unes conseqüències no només les persones o grups que la pateixen més directament, sinó també el seu entorn més proper (la família, els amics, la comunitat) i la societat en conjunt.

Algunes de les conseqüències del racisme són les següents:

- Disminueixen les noves oportunitats de desenvolupament a la societat.
- Es genera desigualtats socials, exclusió social i marginació. En alguns casos, produeix un "cercle viciós" difícil de superar. Per exemple, les dificultats que té una persona per accedir al mercat de treball repercuteixen directament en altres àmbits, com el de l'accés a l'habitatge o l'educació contribuint a generar més desigualtats i més vulnerabilitat.
- Impedeix o dificulta el desenvolupament efectiu de les capacitats i potencialitats de les persones que formen part de la nostra societat.
- Genera conflictes i/o tensions socials i deteriora la cohesió social.
- Impedeix o dificulta les relacions interpersonals i perjudica la convivència.

Tot això fa que afecti, personalment, a l'autoestima de les persones, ja que les fa sentir menys útils o valuoses que la resta de la societat. En alguns casos greus de discriminació, fins i tot pot tenir conseqüències serioses a nivell psicològic o físic.

El racisme, sent un dels problemes més greus de respecte als drets humans, sol ser vist de forma negativa, fins i tot per aquells que realitzen accions clarament racistes. Pocs es consideren racistes, i tanmateix, el racisme està molt estès a la nostra societat. Per això és necessari i prioritari abordar el racisme dins l'aula. Ames l'augment o la visibilitat del racisme que comença a sorgir als centres escolars, són indicadors preocupants de possibles ruptures socials i vulnerabilitat de drets fonamentals.

3. ANÀLISI DE LA REALITAT

3.1 Descripció bàsica dels trets sociodemogràfics, econòmics i culturals del context on es desenvolupa la intervenció

la Bisbal d'Empordà	
Codi	170221
Comarca	Baix Empordà
Població (2021)	11.190
Superfície (km²)	20,62
Densitat (hab./km²)	542,7
Altitud (m)	39

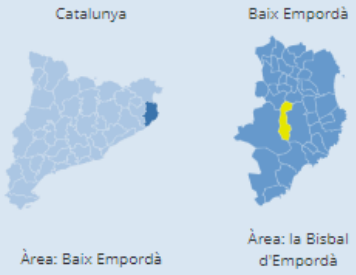

La bisbal es la capital del Baix Empordà coneguda per la seva tradició de ceràmica, la Bisbal és un dels centres terrissers més importants de Catalunya. Que té un paisatge urbà caracteritzat per les esveltes siluetes de les xemeneies i per les nombroses botigues atapeïdes d'articles de terrissa i de ceràmica, estratègicament situades al carrer de l'Aigüeta i el famós Museu Terracota de Terrissa i Ceràmica Industrial, ubicat en una antiga fàbrica de rajoles.

L'economia local té un creixent sector comercial que nodreix el nombrós turisme de la comarca. La celebració de dues fires una de ceràmica i una altra d'antiguitats de caràcter

internacional, són una bona mostra d'aquesta vitalitat. La ciutat gaudeix també d'una interessant vida cultural i lúdica.

La morfologia urbana de la bisbal de 9.189 h en el 2006 i situada a 39 m d'altitud, va néixer a la dreta del Daró i al llarg de l'antic camí de Girona a la costa. La ciutat de la Bisbal centra la comarca del Baix Empordà i en constitueix la capital segons establir la Generalitat de Catalunya en la Divisió Territorial del 1936 i com ja restava implícit per la seva condició de cap de partit judicial 1834.

El nucli primitiu, centrat per l'església i el castell episcopal, s'identifica pel seu urbanisme medieval, conservat en una gran part en carrerons molt estrets i tortuosos, com el carrer del Call, i algunes placetes, com la plaça Major, no gaire gran, que ha perdut els antics pòrtics. Els noms de molts carrers són característics d'una vila de mercat i dels antics gremis que hi prosperaren teixidors de llana i pellaires.

Aquest nucli medieval, encerclat per les muralles, comença a expandir-se al segle XVI en el carrer del Raval en petits ravals situats a la sortida d'alguns portals, el creixement major dels quals es produí a partir de la primera meitat del segle XVII, amb les llindes de les cases; que forma un gran barri al sector de migdia i del sud-oest amb la continuació del carrer del Raval i els carrers del Tint, dels Tarongers, de l'Hospital i l'inici del carrer del Pedró, on es conserven edificis i conjunts interessants d'aquest moment.

Morfologia urbana

Durant l'any 2018 hi han hagut moltes millores per inversions dels ciutadans del poble, aplicat amb pressupost participatiu, la gran part dels parcs i zones verdes. S'ha canviar la grava formada de 4 a 10 mm, per sorra ja que ofereix una millor condició de salubritat. Com en el Parc de la Plaça de la Sardana on s'ha instal·lat una tanca complementaria, algunes actuacions de jardineria i altres restauracions. D'altra banda, el parc infantil del carrer Almogàvers s'ha renovat amb un nou element per practicar el parkout.

Les zones verdes a la Bisbal d'Empordà va ser una de les propostes més votades al procés participatiu del 2018 va obtenir un total de 373 vots. Aquest resultat, es va configurar una partida econòmica de 15.000 euros. Amb aquestes actuacions, a dia d'avui, s'hi han invertit un total de 6.665,89 euros mes 5.001 euros destinats al manteniment del Parc

Població 2021

Població a 1 de gener. Per nacionalitat (continents) i sexe Bisbal d'Empordà, la. 2020								
	Espanyola	Resta de la Unió Europea	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del Nord i Central	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	Total
Homes	4.413	212	15	744	97	31	53	**5.565**
Dones	4.511	217	27	583	165	43	48	**5.594**
Total	**8.924**	**429**	**42**	**1.327**	**262**	**74**	**101**	**11.159**

En aquesta taula podem observar les següents dades en les quals en l'any 2020 hi ha un total de 11.159 habitants enumerat per les nacionalitat(continents) i sexe següents, amb la nacionalitat Espanyola 4.413 homes i 4.511 dones, a la resta de la Unió Europea 212 homes i 217 dones, a la resta d'Europa 15 homes i 27 dones, del continent Africà 744 homes i 583 dones, d'Amèrica del Nord i Central 97 homes i 165 dones, Amèrica del Sud 31 homes i 48 dones i Àsia i Oceania 53 homes 48 dones.

Població a 1 de gener. Per nacionalitat, sexe i edat en grans grups Bisbal d'Empordà, la. 2020									
	Espanyola			Estrangera			Total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
De 0 a 14 anys	844	729	**1.573**	194	229	**423**	1.038	958	**1.996**
De 15 a 64 anys	2.799	2.766	**5.565**	923	810	**1.733**	3.722	3.576	**7.298**
65 anys o més	770	1.016	**1.786**	35	44	**79**	805	1.060	**1.865**
Total	**4.413**	**4.511**	**8.924**	**1.152**	**1.083**	**2.235**	**5.565**	**5.594**	**11.159**

En aquesta taula es divideix per nacionalitat, edat i sexe, amb la nacionalitat Espanyola de 0 a 14 anys hi ha un total de 844 homes i 729 dones, de 15 a 64 un total de 2.799 homes i 2.766 dones i de 65 anys o més un total de 770 homes i 1.016 dones.
De nacionalitat estrangera de 0 a 14 anys un total de 194 homes i 229 dones, de 15 a 64 hi han 923 homes 810 dones i de 65 anys o més hi ha un total de 35 homes i 44 dones.

Tipus d'habitatge 2011 i tipologia de llars

En aquesta taula podem observar les llars per nombre i tipus de nucli. D'una part tenim el tipus de llar sense nucli que dins d'aquest trobem els unipersonals que són 924 i dos persones o més 229. i per altre part trobem el tipus de llar amb nucli que el formen: 1.172 parella sense fills, 1.356 parella amb fills, 350 pare o mare amb fills. Al total d'aquests dos nuclis es un 4.129.

Després tenim les llars secundàries que es un 315 i les llars buides que son 661, que amb aquestes dues suma un total de habitatges de 5.105.

Equipaments públics

Sanitat:

- **CAP La Bisbal d'Empordà:** El cap de la Bisbal d'Empordà presta serveis assistencials a una població assignada de 16.158 habitants. Els serveis que ofereix son d'anàlisis clíniques, odontologia, rehabilitació i medicina física, ginecologia obstetrícia, pediatria, urgències, medicina familiar i comunitària i psicologia.

  Adreça: *Carrer Marcel Rallo, 10, 17100 La Bisbal d'Empordà, Girona*

- **Residència geriàtrica Zoilo Feliu:** És una residència assistida i centre de dia per a persones grans amb algun grau de dependència. A més, ofereix els serveis de menjador social i menjar per emportar per a persones grans o amb risc d'exclusió. En total s'atenen prop de 100 persones grans, en un radi d'acció que inclou la ciutat i alhora capital de comarca del Baix Empordà.

Adreça: *Carrer de l'Hospital, 7, 3, 17100 La Bisbal d'Empordà, Girona*

Ensenyament:

- **El tren petit:** L'Escola Infantil Municipal 'El Tren Petit' acull nens i nenes a partir de quatre mesos i fins als 3 anys.

  Adreça: *Carrer Josep M Folch I Torras 17100 La Bisbal d'Empordà Girona*

- **Aula d'adults:** Organitza cursos per a persones majors de 16 anys d'edat i ofereix cursos d'alfabetització en llengua catalana per a estrangers nouvinguts en diferents nivells, ensenyament d'idiomes com l'anglès, el francès, l'italià, l'alemany i el castellà, en diferents nivells i horaris, cursos d'Informàtica i acompanyament Institut Obert de Catalunya (IOC).

  Adreça: *Carrer Coll i Vehí 16-24 17100 La Bisbal d'Empordà Girona*

Centres educatius

- **IES La Bisbal**

  Adreça: Carrer Eusebi Díaz Costa, número 16, 17100 La Bisbal D'Empordà

- **Col·legi Cor de Maria (centre concertat)**

  Adreça: Carrer de Coll i Vehí, 2, 17100 La Bisbal d'Empordà, Girona

- **Escola Mas Clarà**

  Adreça: Carrer del Mas Clarà, 23, 31, 17100 La Bisbal d'Empordà, Girona

- **Escola Joan de Margarit**

  Adreça: Carrer del Morró, 37, 17100 La Bisbal d'Empordà, Girona

- **Escola Empordanet**

  Adreça: Avinguda Sant Francesc, 23 17100 La Bisbal d'Empordà

Serveis socials:

- **El Servei d'Acollida Comarcal** té per objectiu acollir a la nostra comarca les persones nouvingudes, per tal que tinguin major autonomia, garantir-los la igualtat d'oportunitats i donar-los suport en el seu procés d'inclusió, des de la normalització de la prestació de serveis, la cohesió social i la convivència.

- **L'equip** està format per dues tècniques en polítiques migratòries i dues agent d'acollida que fan la primera acollida als municipis.

Totes aquelles persones que vulguin iniciar un procés d'acollida i compleixin els següents requisits:

- Persones estrangeres immigrades, sol·licitants d'asil o de protecció subsidiària, refugiades, apàtrides i les retornades.
- Que tinguin més de 16 anys
- I disposin d'empadronament a un municipi del Baix Empordà

- **Servei de primera acollida a S1 A**

Servei que garanteix a les persones nouvingudes la informació, el suport i la formació bàsica per aconseguir un procés d'incorporació en el territori. El temps recomanat hauria de transcórrer entre l'empadronament i l'inici de l'acollida és d'un any, i el temps transcorregut entre la primera entrevista i el lliurament del certificat no hauria de superar el termini de dos anys. Tanmateix, s'atén qualsevol persona que estigui interessada a iniciar el seu itinerari d'acollida.

3.2 Estructura de l´entitat que desenvolupa el projecte

L'institut: *INS LA BISBAL*

Aquest projecte el realitzarem en el centre IES La Bisbal, és un institut d'alta complexitat on rep alumnat de diferents parts i cultures diferents. El fet d'estar localitzat a la capital de la comarca del Baix Empordà (La Bisbal d'Empordà), moltes persones dels voltants accedeixen a aquest institut. Aquest centre escolar imparteix diferents estudis de l'etapa secundària i post obligatòria. La seva ensenyança engloba ESO, Batxillerat i un grup de cicles de CFGM (Cicles formatius de grau mitjà) i CFGS (Cicles formatius de grau superior).

La següent taula és dels alumnes estrangers: la primera quantitat és d'aquells de qui figura nacionalitat estrangera als papers oficials; la segona, dels que tenen DNI amb entorn familiar estranger.

Alumnat estranger: (última actualització 2020)

ESO: Estranger 94/646 (14,55%)	Entorn estranger 207/646 (32,04%)
BAT: Estranger 26/253 (10,27%)	Entorn estranger 50/253 (19,76%)
CFGM: Estranger 31/122 (25,4%)	Entorn estranger 49/122 (40,16%)
CFGS: Estranger 7/58 (12,06%)	Entorn estranger 23/58 (39,65%)

TOTAL: Estranger 158/1079 (14,64%) Entorn estranger 329/1079 (30,49%)

La següent taula és dels alumnes estrangers: la primera quantitat és d'aquells de qui figura nacionalitat estrangera als papers oficials; la segona, dels que tenen DNI amb entorn familiar estranger.

	Marroc	Resta d'Àfrica	Romania	Resta EUR	Amèrica	Àsia
ESO	34+90	9+13	23+1	7+1	14+6	7+2
BAT	6+18	0+1	12+0	2+0	5+4	1+0
CFGM	11+21	3+7	2+0	2+0	8+3	1+1
CFGS	7+6		1+1		3+O	¡

Ubicació

Ens ubicarem a l'INS La Bisbal, ubicat a la Bisbal de l'Empordà que compta amb 11.159,185 habitants. Es tracta d'un institut públic que acull aproximadament uns 1.000 alumnes i on hi podem trobar els cursos d'ESO, batxillerat i cicles de grau mitjà.

Comarca	Baix Empordà
Població	La Bisbal d'Empordà
Centre educatiu	IES La Bisbal

Carrer Eusebi Díaz Costa, número 16, 17100 La Bisbal D'Empordà

Organigrama:

En aquesta secció, els centres educatius publiquen la informació relativa a la seva organització interna. Es recomana que els centres educatius dissenyin el nivell d'exhaustivitat de la informació publicada. Serà convenient que en el seu plantejament singular, els centres vertebrin el contingut tenint en compte els següents aspectes:

Les atribucions i funcions de cada càrrec o òrgan col·legiat venen donades pels decrets corresponents i es concreten en les Normes de Funcionament de Centre. [2]

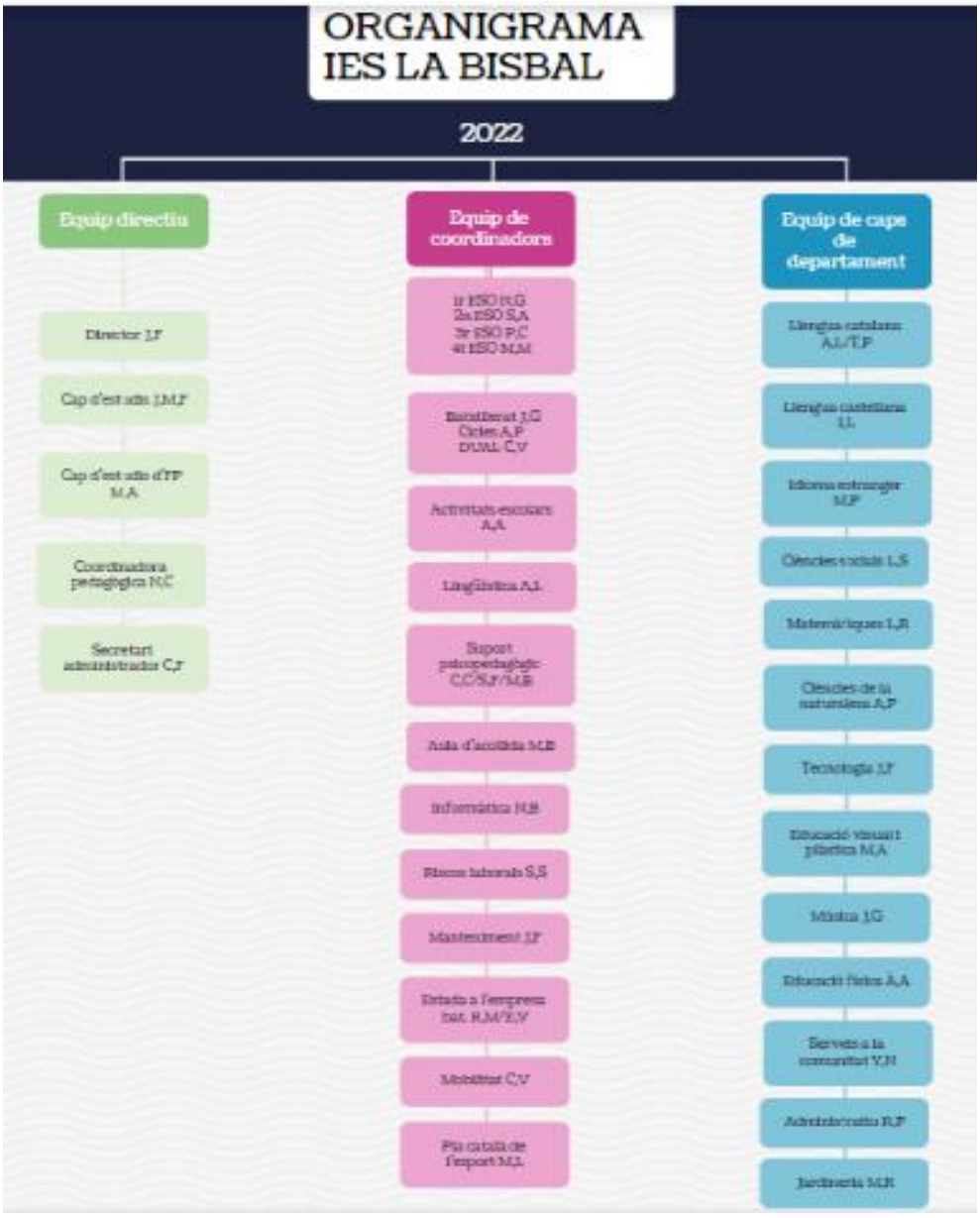

[2] PEC (Projecte Educatiu de Centre)

El nostre organigrama està format per dues integradores socials. Per dur a terme algunes actuacions del projecte, comptem amb la col·laboració de l'ONG SOS Racisme Catalunya. També amb la coordinadora de quart d'ESO, ja que estarà a l'aula durant les implementacions per supervisar els alumnes.

Descripció de les principals característiques del col·lectiu objecte del projecte

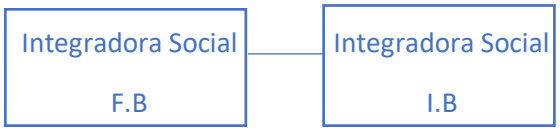

Com organitzadores del projecte juntament amb la coordinadora de 4t d'ESO hem decidit dur a terme les activitats del projecte amb el grup D de 4t d'ESO, ja que la coordinadora ens ha comentat que és un grup adequat per implementar les activitats, perquè es tracta d'un grup conflictiu amb diversitat cultural i probablement, més propens a què es produeixin accions racistes entre els alumnes.

Són de diferents països (Marroc, Ucraïna, Gàmbia, Espanya) això també ens pot ajudar molt perquè també seria interessant que ells ens expliquin coses que han viscut i com ho veu la part que no ho pateix.

Volem fer d'aquest grup un espai on els alumnes sentin en un ambient de confiança, d'aprenentatge, d'oportunitats i que puguin participar. Implementant les activitats que hem creat dins aquesta aula podem trobar la forma de veure'ls com una oportunitat de creixement, de manera que entenguin els pensaments i els sentiments dels altres, millorin la convivència entre ells, aprenguin a controlar les emocions que porten a la ira, adquireixin coneixements a través de les experiències de vida i aprenguin a ser millors persones.

3.4 Disseny del treball de camp

Entrevista al professional[3]

Aquestes són les preguntes que s'han dissenyat per realitzar l'entrevista en Josep Maria Fortia Alunes, cap d'estudis de l'institut La Bisbal d'Empordà. Són preguntes de resposta oberta, ja que ens interessa saber la seva opinió sobre el tema tractat.

- Es realitza alguna assignatura o projecte relacionat amb el racisme?
- Si la resposta és (si) Quina o quines?
- Si la resposta és (no), per què?, ho teniu previst realitzar?
- S'executen activitats per abordar el racisme a l'aula?
- Què és per a tu un incident racista?
- Són habituals els incidents racistes dins de l'institut?
- Com es tracten aquests incidents?
- Com diferenciem assetjament escolar (bullying) i incident racista?
- Creus que els nens i les nenes estrangers tenen dificultat a l'escola?

Entrevista qüestionari[4]

Aquestes són les preguntes que s'han dissenyat per compartir a xarxes socials a adolescents entre 12 anys i 18 anys, per saber quina perspectiva tenen sobre el racisme dins el sistema educatiu i saber si han viscut incidents racistes.

- Quina percepció tens sobre la discriminació?
- Com creus que sorgeix el racisme?
- Has patit racisme dins l'aula? Si la resposta és si Que va passar? Algú va intervenir?
- Creus que es un tema que s'aborda en el sistema educatiu?
- S'han realitzat xerrades sobre racisme a la teva aula? Si la resposta és si, quantes?
- Que penses de la gent que practica el racisme?
- Consideres que hi ha racisme entre els mitjans de comunicació que coneixes?
- Creus que el racisme es un problema social? Perquè?

[3] La transcripció de l'entrevista està a annexos.
[4] Les respostes del qüestionari estan a annexos.

- Quin consell donaries per prevenir els incidents racistes?

Conclusions de treball de camp

Entrevista:

Després d'haver realitzat l'entrevista al cap d'estudis, J. M. F, hem arribat a la conclusió que dins de l'institut La Bisbal d'Empordà no es realitza cap assignatura, formació o projecte relacionat amb el racisme. Segons ens comenta, és innecessari realitzar-les, ja que és una tema que està normalitzat fins i tot naturalitzat, i no només al INS La Bisbal, sinó que a tots els instituts.

Dins de l'institut, aquests incidents han disminuït molt, en cas d'ocórrer és solen tractar a nivell de mediació i depèn del grau l'incident pot comportar expulsió.

Per part dels/les professors/es ens recalca que no hi ha cap problema amb aquest tema, ja que tots els alumnes són iguals i tenen les mateixes oportunitats.

Enquesta:

Els sistemes educatius i els establiments d'ensenyament tenen la funció i una responsabilitat important en la lluita del racisme i la seva eliminació.

Però malauradament després de veure les respostes del qüestionari, es pot observar que la gran majoria són respostes negatives i que en el sistema educatiu no s'aborda el racisme, a més hi ha adolescents que afirmen que l'actitud d'alguns professors no és el correcte amb els alumnes d'origen estranger o de pares estrangers, encara que siguin considerats catalans.

D'aquesta manera l'únic que s'aconsegueix és que l'alumnat que no ho pateix s'acostumi a la incomoditat a l'entrar en una conversa sobre discriminació racial.

Aquests adolescents creuen oportú i molt necessari, formacions, xerrades, projectes, etc. relacionats amb el racisme, per poder visibilitzar la realitat que viuen alguns alumnes en l'àmbit educatiu.

3.5 Anàlisis DAFO

Per identificar les necessitats, mancances i problemes que justifiquin el nostre projecte, hem elaborat el DAFO, ja que és una metodologia d'estudi de la situació d'un projecte, analitzant les seves característiques internes (Debilitats i Fortaleses) i la seva situació externa (Amenaces i Oportunitats).

DEBILITATS	**AMENACES**
• Ordinadors amb baix nivell de connexió. • Manca de hores formatives per dur a terme les nostres actuacions sobre racisme. • Escàs de recursos humans.	• Falta d'educació antiracista. • Posicions i actituds racistes per part de l'alumnat i/o el propi professorat. • Desconeixement per complet de la immigració. • Insuficient reconeixement d'actes micro-racistes. • Falta d'interès sobre conductes racistes al centre educatiu.
FORTALESES	**OPORTUNITATS**
• Membres del projecte d'origen estranger. • Membres del projecte amb creativitat i coneixements sobre racisme. • Proximitat on implementar el projecte. (institut)	• Associacions contra el racisme i la xenofòbia. • Campanyes de sensibilització com SOS racisme. • Gran diversitat d'orígens.

4. OBJECTIUS

Després de realitzar l'anàlisi de realitat, considerem que es necessari enfocar-se en aquests objectius:

Objectius generals són:

1. Conscienciar i sensibilitzar sobre el racisme, xenofòbia i el desenvolupament d'estratègies preventives contra l'exclusió.
2. Elaborar activitats que ajudin a erradicar el racisme.
3. Contribuir a la lluita contra el racisme i la xenofòbia, millorant la percepció social sobre els immigrants i fomentant una educació intercultural.

Objectiu operatius són:

1. Millorar la percepció social sobre els immigrants
2. Fomentar una educació intercultural.
3. Reconèixer, detectar i contribuir a eliminar les pràctiques discriminatòries.
4. Fomentar valors de respecte i tolerància contra el racisme i la xenofòbia.
5. Contribuir a l'eliminació dels prejudicis i estereotips contra la població immigrant.
6. Afavorir la reflexió entorn a la discriminació

5. PLA D'ACCIÓ

5.1 Marc teòric:

Augusto Boal *(escriptor i director de teatre)*

Augusto Boal va desenvolupar la teoria sobre l'estètica i la tècnica del Teatre de l'Oprimit durant el seu asil polític entre els anys 1971 i 1986 principalment, per atorgar la paraula a les classes oprimides i tots aquells que són oprimits.

És una formulació teòrica i un mètode estètic, basat en diferents formes d'art i no només al teatre. Reuneix un conjunt d'exercicis, jocs i tècniques teatrals que pretenen la desmecanització física i intel·lectual dels seus practicants i la democratització del teatre. Té per objectiu utilitzar el teatre i les tècniques dramàtiques com un instrument eficaç per a la comprensió i la cerca d'alternatives a problemes socials i interpersonals.

Es tracta d'estimular els participants no-actors a expressar les seves vivències de situacions quotidianes d'opressió a través del teatre. Des de les implicacions pedagògiques, socials, culturals, polítiques i terapèutiques es proposa transformar l'espectador en ser passiu, en ser protagonista de l'acció dramàtica, estimulant-lo a reflexionar sobre el seu passat, modificar la realitat en el present i crear-ne el seu passat futur. L'espectador hi veu, assisteix; i l'espect-actor veu i actua, o millor dit, veu per actuar a l'escena i a la vida.

El Teatre de l'Oprimit és, abans que res, un espai d'acció que es val de les tècniques de representació amb el propòsit d'analitzar i proposar solucions de canvi davant l'opressió que pateixen diferents formes els individus i les comunitats.

Un dels motius per el qual hem escollit la teoria de Augusto Boal és perquè arrel de unes sessions que ens va presentar un noi amb inicials D,M ens va semblar molt interessant. Ja que fa reflexionar sobre les històries entre opressors i oprimits, a les quals el públic assisteix i participa a partit de fets reals i de problemes típics de comunitat, tal com la discriminació, els prejudicis, la violència, la intolerància i altres.

***Bell Hooks** (escriptora i activista feminista)*

Bell Hooks destaca sobre el feminisme que quan parlem de feminisme, no ens hem de centrar en una sola opressió que és quan normalment parlem de les opressions lligades al gènere, perquè en realitat hi ha múltiples opressions, la de gènere la de classe i la de raça, tots són fenòmens que donen lloc a múltiples opressions no solament la de gènere.

Una de les crítiques fonamentals que fa Bell Hooks és en contra del feminisme conservador i liberal que justament aquest feminisme te com a lema que "totes les dones estem oprimides" aquest lema és en realitat un lema que encobreix, perquè no permet veure formes específiques de l'opressió de gènere produïdes pel racisme i la classe, és a dir és cert que hi ha opressió de gènere, però no tota l'opressió de gènere és igual, hi ha formes específiques d'aquesta opressió de gènere. Quan nosaltres comencem a considerar el racisme i la classe llavors comencen aparèixer aquestes diferències, si nosaltres parlem

de què totes les dones estem oprimides sembla que estem donant-li un aspecte homogeni a l'opressió i no és així.

Ella analitza un text de *Betty Friedan (escriptora)* que es diu "La mística de la femineïtat", li reconeix el seu valor perquè és un text que obre camins al feminisme contemporani, però no obstant té un greu problema i és que ignora l'existència de dones que no són blanques o de dones que són blanques però són pobres, llavors tracta la dona com si fos alguna cosa idèntica.

Les dones blanques que dominen un discurs feminista no es qüestionen si les seves perspectives consideren altres col·lectius de dones, no són conscients de si la seva perspectiva pot contenir prejudicis de raça i de classe, aleshores és un problema que no visualitzen el vincle que hi ha entre raça i classe.

Creiem que això és un element molt important per entendre el feminisme de Bell Hooks, que justament hi ha un vincle entre raça i classe que el feminisme de dones blanques de classe mitjana no consideren.

És important perquè és una educació que allibera i no converteix a les persones en passius, no sols requereix despertar crítiques sobre la societat en què vivim, sinó també la visibilitat dels no blancs, les dones, les persones LGBT i els marginats. Per això aquests temes s'haurien d'implementar dins el sistema educatiu ja que es un tema que s'ignora en moltes ocasions.

CONTINGUTS:

Que és el racisme?

El racisme és la ideologia que defensa la superioritat d'una ètnia davant de les altres i la necessitat de mantenir-la aïllada o separada de la resta dins una comunitat o un país. El racisme pot fins i tot justificar l'eliminació física de les ètnies considerades inferiors.
Quan parlem de racisme estem parlant d'un tipus de discriminació, la que es produeix quan una persona o grup de persones sent odi cap a altres per tenir característiques o qualitats diferents, com ara el to de pell, idioma o lloc de naixement.

Una de les causes més comunes de les actituds racistes es pot trobar en la por del que és diferent o de les persones que venen d'altres països, per desconeixement o manca d'informació sobre això.

Quins tipus de racisme hi ha?

El racisme etnocentrista: Aquest tipus de racisme es basa en la superioritat cultural del propi grup, per la qual cosa aquest assumeix que altres grups diferents suposen una amenaça cultural. En aquest tipus de racisme no hi ha dret a la igualtat i es creu que les persones que són d'una raça diferent de la pròpia han de sotmetre's al grup predominant. El rebuig de costums, creences, comportaments, religions o llengües d'altres grups ètnics són actituds recurrents en aquest tipus de racisme.

El colorisme: Es produeix dins de grups de població que solen ser discriminats. Consisteix a despreciar o excloure certes persones que tenen trets molt marcats atribuïts a la seva ètnia, és a dir, que s'acostin a l'aparença dels blancs. En poblacions amb orígens africans; per exemple, les víctimes són els individus amb la pell més fosca, en contraposició a altres negres amb tons més clars. La seva existència és la prova que també es donen dinàmiques desiguals de poder dins de col·lectius discriminats.

La xenofòbia: És una barreja de racisme i nacionalisme, per la qual cosa es dona una discriminació per motius culturals. És a dir, es discrimina en part pels orígens biològics i en part pel cabal cultural que algú que és percebut com un estranger ha interioritzat des de petit.

Conceptes claus:

- Ciutadà/-ana: És la persona que, per haver nascut o residir a la ciutat, és membre de la comunitat i a la que se li reconeixen els drets i deures propis de la ciutadania.
- Discriminació: Es refereix a la ideologia o comportament social que separa i considera inferiors a les persones per la seva raça, classe social, sexe, religió o altres motius ideològics, atemptant contra la igualtat.
- Emigrar: Deixar el propi país per anar a viure en un altre.

- Estereotip (= etiqueta): És una estandardització en una forma convencional de determinades característiques. S'atribueixen qualitats a una persona com membre d'un grup i no se la jutja des de la seva individualitat.
- Estranger/-a: Persona natural d'un país diferent d'aquell on es troba, és a dir, que és d'un altre país.
- Immigrar: Venir a establir-se en un país que no és el propi.
- Interculturalitat: És un procés de comunicació e interacció entre persones i grups, on no es permet que un grup cultural estigui per sobre l'altre, i en el que s'afavoreix en tot moment la integració i convivència entre cultures. Les relacions s'estableixen basant-se en el respecte a la diversitat i a l'enriquiment mutu.
- Integració: Procés que suposa que gent que es troba en diferents grups socials (per qüestions econòmiques, culturals, religioses, o nacionals) es reuneixi baix un mateix objectiu. El que s'ha d'aconseguir és que existeixi una igualtat real entre les persones, independentment de la seva raça i que es desenvolupi una cultura on existeixi la tolerància necessària per a que totes les cultures hi tinguin cabuda, i siguin respectades.
- Multiculturalitat: Que suposa l'existència de vàries cultures en una nació o entorn geogràfic.
- Nouvingut/-da: Persona que arriba per primera vegada a una comunitat, amb el xoc emocional que pot suposar un entorn social i cultural completament nou.
- Persona: Qualsevol individu amb drets i deures (=humà).
- Prejudici (= jutjar abans de...conèixer): És una opinió o judici que no està basada en cap experiència o causa. És una manera d'excloure algú basant-se en característiques negatives. Està molt relacionada amb la discriminació. Els prejudicis no tenen en compte experiències reals ni contrastades.
- Respecte: Valor que permet acceptar i valorar qualitats d'una altra persona, és el reconeixement dels drets propis i dels altres, valor que facilita la convivència. Es sol expressar amb la frase: "no facis als demés el que no vulguis que et facin a tu".
- Rumor: Són especulacions no confirmades que s'intenten donar per certes amb un objectiu determinat i que condicionen el comportament de les persones sense tenir en compte la informació objectiva.

5.2 Marc normatiu

- **Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'Educació.**
  - ***Dret a l'educació i sistema educatiu:***

    - *Article 3*. Dret a una educació integral.

      Els alumnes tenen dret a rebre una educació integral, orientada al ple desenvolupament de la personalitat, amb respecte als principis democràtics de convivència i als drets i les llibertats fonamentals.

    - *Article 4*. Accés al sistema educatiu.

      1. Tothom té dret a accedir en condicions d'igualtat al sistema educatiu. També té dret a l'elecció de centre, en el marc de l'oferta educativa.

      2. El Govern ha de garantir l'exercici efectiu del dret a l'educació mitjançant la programació general de l'ensenyament. El Govern, per a garantir el dret de totes les persones a accedir a l'educació en condicions d'igualtat i el dret a l'elecció de centre, ha de regular un procediment únic d'accés als centres públics i als centres privats sostinguts amb fons públics.

  - ***La convivència.***
    - *Article 30.* Dret i deure de convivència

1. L'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el projecte educatiu de cada centre.

2. Tots els membres de la comunitat escolar tenen dret a conviure en un bon clima escolar i el deure de facilitar-lo amb llur actitud i conducta en tot moment i en tots els àmbits de l'activitat del centre.

3. Els centres han de vetllar perquè els membres de la comunitat escolar coneguin la Convenció sobre els drets dels infants.

4. Correspon a la direcció i al professorat de cada centre, en exercici de l'autoritat que tenen conferida, i sens perjudici de les competències del consell escolar en aquesta matèria, el control i l'aplicació de les normes de convivència. En aquesta funció, hi ha de participar la resta de membres de la comunitat educativa del

centre. La direcció del centre ha de garantir la informació suficient i crear les condicions necessàries perquè aquesta participació es pugui fer efectiva.

5. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència, i en particular mecanismes de mediació per a la resolució pacífica dels conflictes i fórmules per mitjà de les quals les famílies es compromet a cooperar de manera efectiva en l'orientació.

- **Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació**

Tothom té el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial per raó de lloc de naixement; procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional; tó de pell o ètnia; opinió política o d'una altra índole; religió, conviccions o ideologia; llengua; origen cultural, nacional, ètnic o social; situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna; sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere.

5.3 Cronograma[5]

Per elaborar el cronograma l'hem dividit en dos parts. La primera inclou totes les fases del projecte.

La segona part, es la calendarització de les activitats proposades per dur a terme el projecte.

Cronograma fases projecte:

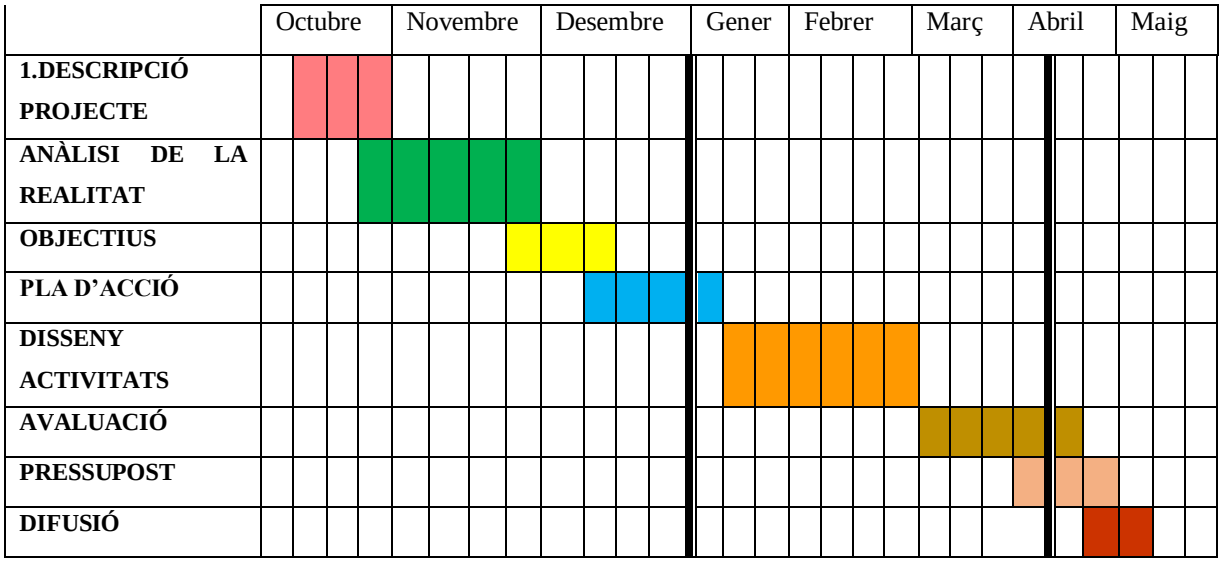

Cronograma activitats:

Hem dividit les activitats en cinc sessions, dos sessions cada setmana. Cada sessió dura dos hores i es realitzaran diferents activitats. S'ha procurat començar per activitats més fàcils i grupals i acabar amb activitats més individualitzades i amb més impacte.

La primera sessió, es farà com a introducció una dinàmica de presentació, aquesta dinàmica ens servirà per conèixer als participants i saber d'on son o/i d'on es el seu origen. A continuació es farà una xerrada sobre el racisme, la seva història, tipus que hi ha, etc., després als participants han de fer un Kahoot posant en pràctica la informació de la xerrada i per acabar es farà un petit debat relacionat amb la dinàmica de consignes.

La segona sessió, es farà un recordatori de la primera sessió. A continuació es realitzaran tres dinàmiques grupals que consisteixen en conscienciar als participants de la realitat que es invisible a ulls de la majoria

[5] Cronograma més detallat i amb dates reals a annexos.

La tercera sessió, comptem amb la col·laboració de l'ONG SOS Racisme Catalunya, al començament es farà una dinàmica grupal per fer memòria de la primera i segona sessió, després es realitzarà la dinàmica que ha preparat l'equip de l'ONG SOS Racisme relacionada amb l'odi a les persones migrades. Per acabar s'utilitzarà una dinàmica del teatre de l'oprimit que consistirà a representar una opressió.

La quarta sessió, tornem a col·laborar amb l'ONG SOS Racisme Catalunya, aquesta sessió està preparada per mirar un documental anomenat ''el racisme mata'' i a continuació els participants reflexionaran sobre els diferents temes del documental. Després, es farà una dinàmica anomenada l'arbre d'estereotips i per acabar una dinàmica de tancament.

Finalment, a l'última sessió s'han plantejat dues activitats que serviran per acomiadar-nos, una és el racó cultural que consistirà a portar objectes, fotografies, etc., de diferents cultures. I l'altre l'organització d'un berenar intercultural.

CRONOGRAMA DE LES ACTITATS

Sessió	Activitats	Persones responsables
Primera sessió:	1. D. Presentació 2. Xerrada 3. Kahoot 4. Petit debat	Dinamitzadores (TIS)
Segona sessió:	1. D. Viatge imaginari 2. D. Món dels colors 3. D. Grups i perjudicis	Dinamitzadores (TIS)
Tercera sessió:	1. D. Alça la mà 2. D. SOS Racisme 3. D. Teatre Oprimit	Dinamitzadores (TIS) Equip tècnic SOS Racisme
Quarta sessió:	1. D. SOS Racisme (cine) 2. D. Arbre d' estereotips	Dinamitzadores (TIS) Equip tècnic SOS Racisme
Última sessió:	1. Racó cultural 2. Berenar	Dinamitzadores (TIS)

Calendari: Març del 2022

DL	DM	DC	DJ	DV	DS	DG
						1
2	3 1r sessió	4	5	6 2n sessió	7	8
9	10 3r sessió	11	12	13 4t sessió	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25 5 sessió	26	27	28	29
30	31					

5.4 Activitats[6]:

Aquestes són les activitats que volem dur a terme en el nostre projecte. Les activitats estan dissenyades per color, cada color te el seu significat:

Llegenda:

Tipus d'activitat:	Breu descripció	Núm. d'activitat:
1. Xerrada	Consisteix en explicar la introducció del racisme.	**1**
2. SOS Racisme Catalunya	Col·laboració de l'ONG SOS Racisme	**3,5**
3. Dinàmiques d'aprenentatge	Es pretén un aprenentatge diferent amb material audiovisual.	**2, 4**
4. Dinàmiques creatives	Útils per a fermentar la imaginació de l'alumnat.	**6, 10**
5. Dinàmiques de cohesió de grup	Es pretén aprendre a treballar en grup, afavorint la col·laboració de tots els membres.	**7, 8**
6. Dinàmiques de reflexió	Ens serà útil per reflexionar sobre la realitat.	**9, 11**
7. Dinàmica presentació	Útils per a crear un context en el qual presentar-se, tant nens com adults, en contextos lúdics o en teràpia.	**12**
8. Dinàmiques de tancament	Útils per finalitzar tallers amb el propòsit de reforçar i corregir les idees formades.	**13, 14,15**

[6] Link del qüestionari per l'avaluació d'activitats:
https://docs.google.com/forms/d/1GoPBG4C9xYK3peC8JVfC7o5hmz4zZmlQ2BUCQ3wrt9k/prefill

Activitat 1:[7]

TÍTOL ACTIVITAT: Xerrada	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 1:30H **OBJECTIU:** 1. Conèixer l'evolució de la història del Racisme. 2. Conèixer les actituds que fomenten la discriminació.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula. ▪ **RR.HUMANS:** Equip tècnic SOS Racisme, TIS i participants. ▪ **RR.MATERIALS:** Projector i ordinador.
DESENVOLUPAMENT: Aquesta activitat consisteix en realitzar una xerrada sobre orígens, causes, manifestacions i accions del racisme, la discriminació racial i les formes connexes d'intolerància. Posteriorment a cada Xerrada es deixarà un període de temps per a debatre i exposar opinions.	

Activitat 2:[8]

TÍTOL ACTIVITAT: Kahoot!	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 0:30H **OBJECTIU:** 1. Fomentar la participació activa de l'alumnat. 2. Estratègies de motivació per a l'alumnat 3. Millorar coneixements sobre el racisme.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Projector i ordinadors.
DESENVOLUPAMENT: Començarem explicant en que consisteix aquesta activitat i els objectius que volem aconseguir. Després demanarem als alumnes que agafin els seus ordinadors, en cas de no portar ordinador poden utilitzar el mòbil. Posarem el Kahoot projectat a la pissarra perquè tothom ho pugui veure, però abans de començar explicarem les regles del joc (codi d'entrada, temps per contestar preguntes, correcció, etc.)	

[7] Material annexos.
[8] Material annexos.

Activitat 3:

TÍTOL ACTIVITAT: Els perills del volcà de l'odi	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 1:30H **OBJECTIU:** 1. Aprendre a identificar i reconèixer l'odi en el discurs envers persones migrades i/o racialitzades. 2. Diferenciar els mites, prejudicis i estereotips del discurs d'odi, així com el discurs de l'odi punible (delicte d'odi) d'aquell que no ho és.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula. ▪ **RR.HUMANS:** Equip tècnic SOS Racisme, TIS i participants. ▪ **RR. MATERIALS:** Projector i ordinador.
DESENVOLUPAMENT: Desenvolupament de la dinàmica del volcà, en grups reduïts. Cada grup té tres exemples d'odi -envers un mateix col·lectiu racialitzat que ha de classificar en tres nivells diferents. Després cada grup els enganxa al volcà gran. Arrel de la construcció del volcà amb els exemples enganxats en ell, es genera un debat conjunt, que finalitzarà en un tancament de la dinàmica.	

Activitat 4: [9]

TÍTOL ACTIVITAT: Grups i prejudicis	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 0:30H **OBJECTIU:** 1. Fomentar mesures per a prevenir comportaments i actituds racistes. 2. Desmuntar mites sobre alguns perjudicis.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Paperets amb paraules.
DESENVOLUPAMENT: Repartirem un paper amb una paraula a cada participant. Hauran de fer grups de 5 en funció de com relacionin cada paraula amb les altres. Una vegada fets els grups, ens explicaran a la resta per què han relacionat les paraules i analitzarem quins mites i estereotips hi ha darrera, així com aclarir conceptes	

[9] Material annexos.

Activitat 5:

<table>
<tr><td colspan="2">TÍTOL ACTIVITAT: Cinefòrum: el racisme mata</td></tr>
<tr><td>EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO</td><td rowspan="3">RECURSOS
▪ RR.ESPACIALS: Aula.
▪ RR.HUMANS: Equip tècnic SOS Racisme, TIS i participants.
▪ RR. MATERIALS: Projector i ordinador, connexió Wifi.</td></tr>
<tr><td>DURADA: 1H</td></tr>
<tr><td>OBJECTIU:
1. Reflexionar sobre els diferents espais i manifestacions del racisme i la xenofòbia a la nostra societat i sobre el paper de les lleis, les polítiques i els mitjans de comunicació en la discriminació racista.
2. Conèixer les conseqüències de la discriminació racista en la vida de les persones.
3. Conèixer exemples de lluita social per la igualtat de drets i defensa de drets humans.
4. Debatre i generar propostes per combatre el racisme, aportant eines per enfortir la lluita antiracista a partir del treball grupal.</td></tr>
<tr><td colspan="2">DESENVOLUPAMENT:
Projecció del documental "El racisme mata. Les múltiples cares del racisme institucional" (30 minuts).
Dinamització de debat participatiu, incidint en conceptes:
o CIE: legalitat i legitimitat de la privació de persones per la una falta administrativa
o Política migratòria: anacronisme de la Llei d'Estrangeria, orígens, evolució. Relació entre països UE
o Fronteres: gestió de fronteres a nivell europeu, Frontex i internacional</td></tr>
</table>

Activitat 6:

TÍTOL ACTIVITAT: Viatge imaginari	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 1H **OBJECTIU:** 1. Conscienciar sobre migracions i refugi. 2. Relacionar la idea de barrera o mur amb les desigualtats. 3. Valorar positivament la igualtat d'oportunitats per a tothom.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Pati ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Guixos, cadires, caixes.
DESENVOLUPAMENT: Preparem un circuit al terra que simbolitzi una part del mapamundi on es visualitzaran diversos països, el dibuixarem amb guixos. Convidem als alumnes a fer un "viatge imaginari" per aquest món. A continuació els alumnes han de seguir les següents indicacions: - Primer circularan lliurement, sense regles. - Després introduïm ''murs i barreres'' que impedeixen la lliure circulació (només a una part del grup, volem aprofundir sobre les desigualtats que existeixen per raó d'origen). Podem col·locar tant murs "mentals" (frases i expressions que discriminen, discurs de la por, prejudicis…) com "físics" (murs que han aixecat alguns països per blindar les seves fronteres). Es pot representar amb objectes com ara caixes, cadires, etc.). - Deixem un temps per vivenciar aquests murs i aturem la dinàmica per tal de compartir els sentiments i les emocions que ha generat. Parlem de les dificultats que tenen molts altres nens i nenes i persones arreu del món perquè no poden "viatjar" lliurement on volen o necessiten. Proposem fer dos minuts de silenci per totes les persones que no tenen veu.	

Activitat 7

<table>
<tr><td colspan="2">TITOL ACTIVITAT: Els gomets de colors</td></tr>
<tr><td>EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO</td><td rowspan="3">RECURSOS
▪ RR.ESPACIALS: Aula
▪ RR.HUMANS: TIS i participants
▪ RR. MATERIALS: Gomets de 4 colors i/o formes diferents</td></tr>
<tr><td>DURADA: 1H</td></tr>
<tr><td>OBEJCTIU:
1. Experimentar la sensació d'exclusió.
2. Potenciar la cohesió entre alumnes.
3. Observar les respostes dels membres del grup davant d'una situació d'exclusió</td></tr>
<tr><td colspan="2">DESENVOLUPAMENT:
1. L'alumnat es disposa dret i en rotllana amb els ulls tancats.
2. La persona dinamitzadora posarà un gomet al front de tot l'alumnat excepte a una persona, a la qual li posarà un gomet de color o forma totalment diferent, que no coincideixi amb cap dels altres (per exemple negre).
3. L'alumnat ha de fer grups en un temps limitat (per exemple 5 minuts) movent- se per l'aula, però SENSE PARLAR. Hauran d'explicar amb qui s'han agrupat.
4. Sovint la persona que té el gomet diferent es queda sola, tot i que podria passar que algun grup« l'acollís». Hauran d'explicar amb quin criteri l'han acollit.
Una vegada ha finalitzat la dinàmica es pregunta:
<table>
<tr><td></td><td>Observacions:</td></tr>
<tr><td>Com ha anat?</td><td></td></tr>
<tr><td>Ha estat difícil?</td><td></td></tr>
<tr><td>Com s'han sentit?</td><td></td></tr>
<tr><td>Quines estratègies han utilitzat per formar el grup sense parlar?</td><td></td></tr>
<tr><td>Quines limitacions han trobat?</td><td></td></tr>
<tr><td>S'han ajudat?</td><td></td></tr>
<tr><td>Conclusions</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Activitat 8:

TITOL ACTIVITAT: Alça la mà	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants
DURADA: 1H	
OBEJCTIU: 1. Afavorir la reflexió entorn a la discriminació. 2. Vivenciar la discriminació mitjançant un joc. 3. Potenciar la participació de l'alumnat.	
DESENVOLUPAMENT: 1. Tothom fa una rotllana menys una persona, que es queda fora el cercle. Aquesta haurà d'intentar entrar dins, ho pot fer de la manera que vulgui. A la vegada, les persones de la rotllana han d'evitar que passi dins el cercle. 2. Reflexió: -Com s'ha sentit el grup? -Com s'ha sentit la persona que intentava entrar? -Alguna vegada ens han rebutjat o no ens han deixat entrar en un grup per ser "diferents"? Variable: En una primera ronda, quan la persona entra dins el cercle tothom l'aplaudeix. La segona vegada que entri tothom se'n va sense dir res ni mirar-la.	

Activitat 9:

TITOL ACTIVITAT: Petit debat	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants
DURADA: 1H	
OBEJCTIU: 1. Afavorir la reflexió entorn a la discriminació 2. Compartir experiències entorn a la discriminació Evidenciar que tothom, alguna vegada, ha estat discriminat i ha discriminat 3. Treballar la discriminació des de la responsabilitat i no des de la culpa	
DESENVOLUPAMENT:	

1.Es marca una línia al centre de la classe i l'alumnat s'ha de situar en fila sobre aquesta línia. Les dinamitzadores diran un seguit de consignes, davant de les quals s'hauran de situar al costat dret o esquerra en funció de si estan d'acord o en contra.

Exemples de consignes:

a. Alguna vegada m'he sentit discriminat/da	b. Alguna vegada he discriminat a algú
c. Alguna vegada he deixat de banda a algú perquè tothom ho feia encara que pensés que estava mal fet	d. M'agradaria sentir-me acceptat/da tal com soc
e. Quan algú m'ha discriminat he sentit tristesa	f. Quan m'han discriminat he sentit por i/o ràbia

2. Després de cada posicionament es compartirà amb la resta de la classe els motius pels quals ocupen aquell lloc. A partir de les idees i arguments que sorgeixin s'iniciarà un petit debat.

3. Es posen en comú els comentaris i posicionaments dels i les participants.

Activitat 10:

TÍTOL ACTIVITAT: L'arbre dels estereotips

EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO

DURADA: 1H

OBJECTIU:

1. Conèixer les actituds que fomenten la discriminació.
2. Fomentar mesures per a prevenir comportaments i actituds racistes.

RECURSOS

- **RR.ESPACIALS:** Aula
- **RR.HUMANS:** TIS i participants
- **RR. MATERIALS:** Paper continu, tisores, retoladors de colors, targetes, cola.

DESENVOLUPAMENT:

L'activitat consisteix a dibuixar un arbre de la grandària d'una persona, amb arrels, tronc i branques. Es dividirà el grup en 3 petits grups. En les arrels, s'escriurà aquelles pors i prejudicis que generalment es manifesten cap a les persones que considerem diferents. En el tronc, aniran el tipus de conductes que provoquen la discriminació de les minories. En la copa de l'arbre, els desitjos i suggeriments per a participar en la construcció d'una societat en la qual totes les persones són tractades des del respecte, la justícia i solidaritat.

Activitat 11:

TÍTOL ACTIVITAT: Representar l'opressió (Teatre Oprimit)	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants
DURADA: 1H	
OBJECTIU: 1. Potenciar la cohesió entre els alumnes del grup-classe. 2. Reconèixer escenes on poden desenvolupar-se estereotips.	
DESENVOLUPAMENT: Aquesta dinàmica consistirà en representar un opressió que els hi afecta de manera personal. Els demes participants han d'endevinar quina es l'opressió.	

Activitat 12:

TÍTOL ACTIVITAT: La teranyina	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Cabdell de fill
DURADA: 1H	
OBJECTIU: 1. Afavorir el coneixement mutu entre els components d'un grup.	
DESENVOLUPAMENT: Per realitzar aquesta dinàmica és demanarà als integrants del grup que formin un cercle i se li dona el cabdell a un d'ells a l'atzar. Aquest ha de fer una presentació d'ell/a i dir quin és el seu país d'origen. Una vegada ha respost, agafa un tros del fil i llança el cabdell a un altre integrant, que fa el mateix exercici de presentar-se. Es continuen passant el cabdell fins que ha arribat a tots, per la qual cosa el fil acaba formant una espècie de teranyina.	

Dinàmiques tancament:

Activitat 13:

TÍTOL ACTIVITAT: El Racó de les Cultures	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 1H **OBJECTIU:** 1. Fomentar una educació multicultural. 2. Promoure el coneixement dels alumnes entre ells.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Objectes multiculturals, fotografies, cartolines, retoladors.
DESENVOLUPAMENT: La següent activitat consisteix a crear un racó dedicat a la realitat multicultural de l'aula. Aquest racó estarà format inicialment per un mapamundi on es reflectirà la diversitat de procedència de l'alumnat del grup. Al llarg del curs aquest racó s'anirà enriquint amb objectes, fotografies, informació sobre altres cultures i el realitzat per l'alumnat.	

Activitat 14:

TÍTOL ACTIVITAT: Berenar intercultural	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO **DURADA:** 1H **OBJECTIU:** 3. Fomentar una educació multicultural. 4. Promoure el coneixement dels alumnes entre ells.	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Pati ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Menjar, begudes, plats, gots, tovallons , coberts, mantell.
DESENVOLUPAMENT: La següent activitat consisteix a realitzar un berenar intercultural, cada alumne haurà de portar alguna cosa per berenar, ja sigui de la seva cultura o alguna cultura que li agradi. Per dur a terme aquesta activitat elaborarem una llista amb els noms dels alumnes i que portarà cadascú. El dia que es durà a terme, sortirem el pati i muntarem les taules amb tot el menjar que els alumnes han portat.	

Activitat 15:

TÍTOL ACTIVITAT: Dinàmica tancament.	
EDAT ORIENTATIVA: Alumnes ESO	**RECURSOS** ▪ **RR.ESPACIALS:** Aula ▪ **RR.HUMANS:** TIS i participants ▪ **RR. MATERIALS:** Folis, bolígrafs
DURADA: 1H	
OBJECTIU: 1. Treure conclusions de lo que han après. 2. Conèixer l'impacte de les sessions en l'alumnat.	
DESENVOLUPAMENT: Després de acaba les sessions previstes, els dinamitzadors demanaren als i les alumnes realitzar una reflexió de manera anònima de tot lo que han après de les dinàmiques implementades, a més a més poden explicar alguna experiència viscuda relacionada amb lo que s'ha treballat.	

6. AVALUACIÓ [10]

L'avaluació de la nostre proposta de projecte es durà a terme sobre la base dels objectius plantejats i a la consecució d'aquests, després d'haver realitzat totes les activitats que s'han proposat, d'aquesta manera podrem diagnosticar quins han estat els efectes de la nostra intervenció socioeducativa en el Ins La Bisbal.

L'avaluació és una estratègia necessària per a confirmar el desenvolupament d'aquest, el qual inclou recollida d'informació, evidencies i dades sobre els resultats que s'hi hagi obtenint dels destinataris, tant quantitatius com qualitatius. S'utilitzaran uns criteris preestablerts per a analitzar i comprovar l'eficàcia de les activitats i si els objectius proposats s'aconsegueixen i aconsegueixen al criteri.

És necessari establir indicadors observables que defineixin cadascun dels criteris. La fixació, quantitat i varietat dels criteris a utilitzar en l'avaluació estaran marcades en funció de factors diversos, directament relacionats amb l'estructura del projecte, el següent pas és marcar els

[10] Model qüestionari del disseny de projecte:
https://docs.google.com/forms/d/1ub27lBLXy9FiZ2ed339MoPqtH8I6GaQ6imchA9gBqdg/edit

Model qüestionari alumnes:
https://docs.google.com/forms/d/1GoPBG4C9xYK3peC8JVfC7o5hmz4zZmlQ2BUCQ3wrt9k/prefill

Model qüestionari professionals:
https://docs.google.com/forms/d/1UmTWOhkj8u6VoG6ILc-pAQN919kkuAfJgWChiKoZ7tc/edit

indicadors que permetran realitzar l'avaluació. Els indicadors han de constatar si s'estan produint o no canvis per a aconseguir l'assoliment dels objectius establerts anteriorment.

	Moment d'avaluació	**Eina d'avaluació**	**Destinataris**
Avaluació de disseny	Final del projecte	Observació Treball dissenyat i funcionament	Integradores socials
Avaluació de l'execució	Final del projecte	Observació Avaluacions de les activitats implementades	Integradores socials Participants
Avaluació de l'impacte	Final del projecte	Observació Activitats realitzades	Integradores socials

6.1 Avaluació del disseny de projecte:

Indicadors:

- Seguiment de les activitats
- Professionals del projecte
- Organització
- Participació de destinataris en les activitats
- Funcionament
- Comunicació
- Utilització del temps
- Compliment del cronograma
- Disponibilitat de recursos (humans, financers equipaments, etc.)
- Estructura i origen de les fonts de finançament
- Implementació
- L'eficàcia
- L'eficiència

Model qüestionari del disseny de projecte:

- ✓ Són coherents els procediments amb els objectius del projecte?
- ✓ S'implementa el projecte com estava previst quan es va dissenyar?
- ✓ Les activitats són les adequades per assolir els objectius?

- ✓ Arriba el projecte als destinataris previstos?
- ✓ Coincideixen les actituds dels destinataris amb les que se suposaven?
- ✓ L'organització del temps de les sessions és correcte?
- ✓ S'ha seguit un ordre o guió per realitzar el projecte?
- ✓ S'han complert el cronograma de les activitats?
- ✓ Quines han estat les dificultats més significatives alhora de realitzar el projecte?
- ✓ S'ha utilitzat un llenguatge inclusiu? (no sexista)
- ✓ S'ha aprofitat el temps dins d'aula?
- ✓ S'ha dedicat el temps que es preveia?
- ✓ S'han establert les coordinacions tècniques externes?
- ✓ S'han complert les previsions de finançament?
- ✓ S'han portat a terme les tasques de preparació i motivació necessàries per crear un clima favorable en el projecte?
- ✓ S'han obtingut els resultats que es preveien en formular els objectius?
- ✓ Estan satisfets els destinataris amb els resultats i els canvis observats?
- ✓ Hi ha hagut efectes i resultats no previstos?
- ✓ Quins costos es van preveure i quins s'han produït realment?
- ✓ Quina és la relació entre els resultats finals i l'esforç realitzat? (temps, diners i recursos)

6.2 Avaluació d'implementacions:

Indicadors:

- ➢ Implementació
- ➢ Organització
- ➢ Compliment de cronograma
- ✓ Adequació de les metodologies i els procediments
- ➢ Funcionament
- ➢ Comunicació
- ➢ Seguiment de les activitats
- ➢ Participació dels destinataris
- ➢ Grau d'impacte generat en els destinataris

- Actituds de les persones destinatàries vers el projecte
- Recursos per dur a terme les implementacions
- Espai per realitzar activitats
- Temps per dur a terme les activitats plantejades
- Presa de decisions
- Composició i funcions de l'equip de treball.

Model qüestionari alumnes:

- ✓ Què consideres tenir a la mateixa classe alumnes d'altres cultures? T'aporten alguna cosa aquests alumnes?
- ✓ Consideres que el racisme i la xenofòbia són justificables en algun cas?
- ✓ Com creus que poden arribar a impactar els micro-racismes inconscients quotidians sobre la societat?
- ✓ Consideres que tenies molts actes racistes i/o xenòfobs interioritzats?
- ✓ Consideres que el projecte t'ha despertat el sentit crític i autoanàlisi d'aquests actituds?
- ✓ Aquestes intervencions, t'han animat a unir-te a la lluita antiracista?
- ✓ Quina es l'actitud que han tingut durant les implementacions? I al final?
- ✓ El comportament i l'actitud de les dinamitzadores t'han semblat adequades?
- ✓ A l'hora de dur a terme les implementacions, s'ha utilitzat un llenguatge inclusiu? (No sexista)
- ✓ Les sessions han estat ben estructurades? Canviaries alguna cosa?
- ✓ Consideres que n'has tret profit del conjunt de sessions realitzades?
- ✓ Voldries assistir a més sessions?
- ✓ Creus que són necessaris projectes com aquest?
- ✓ Creus que la resta de participants hi han mostrat interès per participar durant la intervenció?
- ✓ Els recursos són suficients per dur a termes les activitats?
- ✓ Ha sigut efectiu al temps per dur a terme les activitats programades?
- ✓ Què afegiries o canviares de les intervencions?

Model qüestionari professionals:

- ✓ Es disposa de recursos previstos?
- ✓ Les sessions han estat ben estructurades?

- ✓ De quina manera s'ha organitzat l'equip tècnic?
- ✓ Com s'ha actuat davant d'un imprevist?
- ✓ S'ha utilitzat un llenguatge inclusiu? (no sexista)
- ✓ S'ha adaptat la comunicació als diferents públics?
- ✓ S'han fet les activitats previstes? Se n'han fet altres que no estaven previstes?
- ✓ S'han complert el cronograma de les activitats?
- ✓ Les metodologies eren les adequades?
- ✓ S'ha mostrat interès alhora de dur a terme les activitats?
- ✓ Coincideixen les actituds dels destinataris amb les que se suposaven?
- ✓ Es pot observar el canvi d'actitud dels destinataris després de realitzar les activitats?
- ✓ Quina es l'actitud que han tingut durant les implementacions? I al final?
- ✓ Els recursos humans destinats al programa són suficients?
- ✓ S'ha tingut dificultat alhora d'implementar?
- ✓ L'espai on s'han dut a terme les activitats era adient? Per què?
- ✓ Ha sigut efectiu al temps per dur a terme les activitats programades?
- ✓ Quin nivell de satisfacció tens amb rol que has desenvolupat?
- ✓ Com s'han distribuït entre el personal tècnic?
- ✓ Com ha estat la relació entre l'equip?
- ✓ Les dinamitzadores que participen en el projecte tenen coneixement de les funcions que han de realitzar i dels objectius que cal assolir?

6.3 Resultats d'avaluació

L'avaluació dels resultats ens permetrà comprovar els canvis que s'han produït en la situació de partença que el va originar. Aquesta avaluació del procés té sentit perquè ens permet realitzar les modificacions que calguin per assegurar que el funcionament quotidià del projecte s'orienta efectivament a l'assoliment dels objectius.

Després d'obtenir els resultats dels qüestionaris, per part dels alumnes. Es pot observar que una part dels objectius estan assolits, però que encara s'haurien de treballar més sovint aquests temes. Segons el resultat que hem obtingut, la majoria dels alumnes de 4t D d'ESO, en algun moment de la seva vida han patit o/i han viscut actes racistes.

Per part dels alumnes[11], s'ha arribat a la conclusió de què les activitats previstes pels de 4t d'ESO, seria millor aplicar-les amb alumnes més petits, d'aquesta manera serien més conscients i s'evitarien més casos. Segons els ítems de temps i espai ens vam adonar que l'espai escollit per dur a terme les implementacions no era el correcte, ja que algunes activitats eren més dinàmiques i necessitaven més espai. Per altra part, el temps, es va haver d'implementar una sessió de dues hores en una, això va fer que les dinamitzadores no permetin la durada real de l'activitat.

Finalment, avaluem l'impacte que ha produït el fet de executar aquestes activitats amb els alumnes, abans de fer-les i després de fer-les. Per avaluar aquest ítem, s'ha utilitzat com eina de valoració l'observació. Es pot considerar que hi ha hagut un canvi. Al començament de les implementacions els alumnes estaven més animats, ja que les primeres activitats eren més dinàmiques i grupals, a mesura que s'ha anaven canviant les activitats es va notar que s'estaven desanimen, perquè les últimes activitats eren més individualment i eren més de reflexió. Molts alumnes eren inconscients del mal que provocava un acte racista i d'altres estaven tristos perquè ho havien relacionat amb algun moment de les seves vides.

9. PRESSUPOST

CONCEPTE	COST
Recursos materials del centre	1655,2 €
• Projector • Ordinador • Taula • 2 Cadires • Pissarra • Retoladors • Esborrador	825,0€ 429,0€ 142,0€ 107,8€ 139,0€ 8,20€ 4,20€
Recursos materials del projecte	48,5€
• Gomets • 30 Fulls • 2 Cartells promocionals	2,00 € 1'50 € 8,80 €

[11] Buidatge 4t ESO – Annexos

• 20 Cartolines de colors • Cinta adhesiva • Cabdell de fil • Guixos • Tisores • Retoladors • Cola • Bolígrafs • Fotografies • Mantell • Plats, gots, tovallons	3,00 € 0,75 € 1,20 € 1,65€ 2.30€ 2,50€ 0,75€ 3,50€ 3,00€ 12,55€ 5,00€
Recursos immaterials	88,56€
• Wi-fi • Desplaçament tècnics SOS Racisme	32,40€ 56,16€
Recursos humans necessaris per dur a terme el projecte	830,0€
• 2 TIS • Tècnics SOS RACISME	270,0€ 560,0€
Recursos totals: R.H 830,0€ +RI 88,56€+ RMP48,50€+RMC 1655,2€	2622,26

Per calcular el cost dels recursos humans (TIS) necessaris per dur a terme el projecte, ho hem fet en base a la taula de retribucions d'integradors socials del 2002. Tal com indica la següent taula, el sou base mensual d'un/a integrador/a social del grup C1 és de 1.491,35. Considerant que al mes es treballa 40 hores/setmana, en total son 160 hores mensuals. Per tant, el cost és de 9,32 €/hora. Tenint en compte que es realitzaran 15 dinàmiques i que cada dinàmica tindrà una durada d'1 hora, en total cada integrador/a social dedicarà 15 hores per dur a terme les dinàmiques. El cost serà 9.32€ x 15= 135,0€ (Preu persona)

SOS RACISME: 280€ per dos sessions 560€+ DESPALAÇAMENT 0,19 X 132km= 25,08 x 2 = 50, 16

10. INGRESSOS

Al ser una entitat sense ànim de lucre, els ingressos per dur a terme el projecte els aconseguirem a través d'una subvenció, convocada per la Comissió Europea. L'objectiu de la qual és donar suport a un enfocament integral i interseccional i a accions específiques per prevenir i lluitar contra la intolerància, el racisme, la xenofòbia i la discriminació, en particular per motius d'origen racial o ètnic, color, religió, orientació sexual, identitat de gènere, fins i tot quan aquesta es manifesta en forma d'antigitanisme, antisemitisme, odi antimusulmà, afrofòbia i fòbia LGBTIQ, en línia i no. El pressupost total és de 12.240.00 €

11. DIFUSIÓ

Per la difusió del projecte hem volgut plantejar diferents idees de com donar veu a les víctimes de racisme. L'objectiu de la difusió és que arribi a les màximes persones possibles, i per això creiem que la millor manera de que això es compleixi és fent ús de les xarxes socials, que són una eina molt útil ja que la gran majoria d'adolescents l'utilitzen.

12. Facebook
13. Twitter
14. Instagram

Una altre eina que ens pot servir d'ajuda per difondre al màxim el nostre projecte és la publicació de butlletins informatius en pàgines web com en la del centre en el que estem realitzant la intervenció IES la bisbal d'Empordà i també a les parets del poble en les que estigui permès .

15. REFERÈNCIES

- [1] FORMAS, EL RACISMO Y. LAS TRES; DE COMBATIRLO, BÁSICAS. Usted se encuentra en la colección. *Cultura y Representaciones Sociales*, vol. 2, no 3. http://biblioteca.clacso.edu.ar/gsdl/cgi-bin/library.cgi?e=d-11000-00---off-0mx%2FmxZz-032--00-1----0-10-0---0---0direct-10---4-------0-0l--11-es-Zz-1---20-about---00-3-1-00-0--4----0-0-01-00-0utfZz-8-00&a=d&c=mx/mx-032&cl=CL3.20&d=HASH0186ef25acc6d18ed6b390f5.7

- Lladó Enseñat, A. (2017). El Teatro del Oprimido como herramienta de intervención social-aproximación teórica y propuesta práctica. https://dspace.uib.es/xmlui/handle/11201/3932

- hooks, bell; La teoría como práctica liberadora. En: _____ENSEÑAR A TRANSGREDIR. LA EDUCACIÓN COMO PRÁCTICA DE LA LIBERTAD. bell hooks Madrid: Capitán Swing, 2021. Cap.5, p.83-104 https://afrofeminas.com/2021/12/16/bell-hooks-para-una-pedagogia-interseccional-2/

- Sofía García-Bullé July 30, 2020 ¿CÓMO HABLAR DE RACISMO EN CLASSE?; Instituto para el Futuro de la Educación https://observatorio.tec.mx/edu-news/educacion-racismo

- Càmara Camacho, N. (2018). Dos mons que es troben: racisme, prejudicis, estereotips i discriminació vers les persones migrades. https://ddd.uab.cat/record/202485

- ACCEM, 2015; No me pongas etiqueta. *Dinámicas* https://www.accem.es/wp-content/uploads/2017/07/NoMePongasEtiqueta-bilingue.pdf

- Essomba, M. À. (2021). La educación intercultural desde las ONG: la experiencia de SOS Racismo. https://sosracisme.org/

16. AGRAÏMENTS

Aquest projecte no hauria estat possible sense un grup de persones que ens han ajudat i ens han recolzat en tots els sentits, tant a classe com a casa. A tots ells els hi volem dedicar aquest treball.

En primer lloc, en Ferran Giménez i l'Anna Font, per la vostra immensa paciència amb al grup classe, per compartir els vostres coneixements amb nosaltres, per al vostre suport dins de l'aula, per aconsellar-nos i ajudar-nos a tirar el projecte cap endavant.

En segon lloc, a la Montse Morales per tot al suport que ens ha donat i per fer possible que poguéssim dur a terme les activitats plantejades.

En tercer lloc i no menys especial a la Judith Llamas, pels seus savis consells sobre l'elaboració del nostre projecte i per ajudar-nos a corregir gran part d'ell.

També volem destacar a tots als col·laboradors que han participat en moment o un altre, ja sigui contestant qüestionaris, participant en les activitats o oferir-nos algun moment del seu temps per ser entrevistats.

Finalment, agrair a tots els/les professors/es d'Integració Social. (2n curs, Yolanda Nievas, Alonso Manresa) per tot el contingut de mòduls que ens han explicat, hem aprés i que hem pogut utilitzar dins del nostre projecte

17. ANNEXOS

Annexos 1: Disseny del treball de camp

Entrevista al professional: (cap d'estudis)

- **Es realitza alguna assignatura o projecte relacionat amb el racisme? Si la resposta és (no), per què?, ho teniu previst realitzar?**

  No, directament no. Al principi no està previst fer-lo, però penso que en aquestes alçades fins i tot és contraproduent fer-lo, en el sentit següent, a mi em sembla que en l'àmbit educatiu hi ha brots de racisme i de xenofòbia de manera individualitzada, però pel que fa a l'institut i no parlo només d'aquest sinó d'instituts en general, el tema està prou normalitzat, més que normalitzat, naturalitzat. Per tant, no tenen perquè fer-se tantes coses quan ja la cosa està encarrilada. Sí que és cert, que en algun moment puntual, a nivell de tutories sí que pot haver-hi alguna qüestió que afecti algun cas puntual concret, llavors es fa una reflexió general sobre el tema, però en principi no es fa com una qüestió periòdica sempre com a activitat o una assignatura, perquè potser no cal.

- **Què és per a tu un incident racista?**

  Un incident racista bàsicament és aquell xoc que hi ha entre dues persones, en tot cas una provoca a l'altre per fet de considerar que l'altra persona és inferior a causa del seu origen o perquè pertany a una raça o ètnia diferent de la seva.

- **Són habituals els incidents racistes dins de l'institut?**

  Jo diria que no són habituals, s'han anat reduint al llarg del temps. Sí que és cert que abans eren més habituals, ara cada vegada són més esporàdics i, per tant, en aquest sentit sí que hem millorat molt, sí que de forma puntual n'hi pot haver, però no són habituals. Quan n'hi ha, segurament procedeixen d'alumnat, fills de pares que sí que tenen una ment xenòfoba, racista, etc., i d'aquesta manera la traslladen els seus fills i aquests fills llavors arriben a fer algun comentari fora de lloc, una acció, etc., contra una altra persona que pertany a una ètnia diferent. Però recalco que a nivell professorat no hi ha problemes.

- **Com es tracten aquests incidents?**

  Es solen tractar a nivell de mediació, és a dir agafant d'entrada l'agressor fer-lo reflexionar, fer-lo pensar, etc. de vegades fins i tot posar les dues parts (agressor i víctima) junts, l'agressor explica i el perquè ho fet i perquè ho ha dit i després l'altre manera de tractar aquests incidents és a base de càstigs i comporta expulsió d'uns dies a casa.

- **Com diferències assetjament escolar (bullying) i incident racista?**

  Evidentment assetjament escolar és més ampli, és a dir molt sovint es produeix entre dues persones de la mateixa ètnia per exemple, en canvi el incident racista com he comentat abans sol ser entre persones de diferent ètnia o raça, per fet de pensar que un es inferior al altre.

  Tots dos son iguals de probables, de totes maneres es podria dir que tots els actes racistes son assetjaments, però no assetjament es racista.

- **Creus que els nens i nenes estrangers tenen dificultats a l'escola?**

  Si ens basem a les dades, els percentatges dels alumnes que han fet l'ESO i després han passat a batxillerat o cicles, les dades són molt diferents en qüestió d'origen. Per tant, hi ha alguna cosa que falla, per mi no falla l'escola en general, és a dir, jo penso que tot l'alumnat té les mateixes oportunitats, el que falla per mi és l'exterior de l'escola, em fa la impressió que no sempre per part de les famílies es rep l'ajuda perquè els fills/es progressin adequadament a nivell d'estudis, és a dir, sí que massa sovint per les famílies estrangeres l'escola és percebuda com un "pàrquing", tenen el/la fill/a aparcat de tal hora a tal hora, i no es preocupen per allò que passa a dins de l'escola.

  Per valorar que l'escola és un lloc on els/les fills/es puguin aprendre, puguin estudiar, etc., i això li pugui servir de progrés per al dia de demà continuar estudiant, però això jo penso que les famílies no ho tenen suficientment encara assumit i aquest és el problema, tot això no és una opinió meva, sinó que està demostrat amb dades reals. Probablement, les famílies en el lloc d'origen no han tingut l'oportunitat d'estudiar per motius X, i això fa que hi hagi aquest desinterès per part dels fills/ filles a l'hora de continuar estudiant.

Preguntes del qüestionari:

Aquestes són les preguntes que s'han dissenyat per compartir a xarxes socials a adolescents entre 16 anys i 18 anys, per saber quina perspectiva tenen sobre el racisme dins el sistema educatiu i saber si han viscut incidents racistes.

Quina percepció tens sobre la discriminació?	
Anònim 4	La discriminació sorgeix a través de la ignorància i el desconeixement d'altres cultures. I malauradament per culpa de la ignorància i de la falta de respecte genera que no s'eduqui com cal a les noves generacions fent que hi hagi més discriminació, ja sigui discriminació racial, sexual o simplement per ser diferent.
Anònim 5	Una acció o discurs fet per persones o grup, que tenen unes idees que no concorden amb altres.

Com creus que sorgeix el racisme?	
Anònim 1	:Per una part el racisme ve de l'educació donada a casa, cap persona neix sent racista i, per una altra part, és gent ignorant que pensa que les persones estrangeres bé a robar el pa de cada dia i és tot el contrari.
Anònim 3	Sorgeix per la discriminació i la por a sentir-se inferiors.
Anònim 4	El racisme comença en que els blancs europeus començant a tenir contacte amb poblacions no blanques i no tenen el mateix estil de vida llavors senten un complexa de superioritat.
Anònim 5	A través de la ignorància i a la por a lo que es diferent de les nostres creences o nosaltres mateixos.

Com creus que sorgeix el racisme?	
Anònim 6	Pot sorgir de diverses maneres, una de les quals es a través dels mitjans de comunicació, o per unes creences formades a casa o bé per unes ideologies que ens creem sobre altres cultures, les quals poden ser vertaderes o falses.
Anònim 8	A partir de la ignorància, del desconeixement, de la antipatia i de no sortir de la bombolla i zona de confort, entre altres.
Anònim 9	Per por a lo desconegut.

Has patit racisme dins l'aula? Si la resposta és si Que va passar? Algú va intervenir?	
Anònim 1	No
Anònim 2	Sí, quan vaig arribar a España, el fet de no parlar el mateix idioma que els meus companys em va crear una mica de dificultat en poder integrar-me socialment, una vegada una professora en va Fer sortir a la pissarra a pronunciar els noms Dels meus companys, y el fet que no sabia parlar ni pronunciar res l'idioma tothom va començar a riure de la manera que parlava y feien burla.. la profe no va intervenir en res, es mes, quan mes reien mes em feia parlar. A part d'això he viscut moltes mes situacions de discriminació..
Anònim 3	Si, diverses vegades, en concret un cas de primer de primària en el qual m'agradava una nena rossa i li vaig dir a la professora i em va dir que jo i ella no érem iguals que no podíem ser noviis.
Anònim 4	Sí. Un company de classe es burlava de mi perquè era marroquina dient que si allà vivim en una cova que si tenim llum i coses així. La professora va passar i

Has patit racisme dins l'aula? Si la resposta és si Que va passar? Algú va intervenir?	
	simplement va dir perquè creus que venen tants marroquins aquí? Doncs per robar perquè allà no tenen res i es va posar a riure.
Anònim 5	Si, em van fer fora de l'aula perquè segons els meus companys feia mala olor. No va intervenir ningú.
Anònim 6	No, mai per sort.
Anònim 8	Si, moltes vegades només intervenien per riure,

Creus que es un tema que s'aborda en el sistema educatiu?	
Anònim 1	No.
Anònim 2	No.
Anònim 3	No com ens agradaria.
Anònim 4	Crec que s'aborda, però molt poc. S'aborda en dies concrets.
Anònim 5	És un tema que s'ignora.
Anònim 6	Sembla que si però realment no. A mes a mes bastants professors per poc que ho sembla ens discriminant dient ''panchito'', xino (a qualsevol persona asiàtica) morro. Per tant com es podria donar una bona educació visibilitzant la diversitat quan el professorat discrimina? Es cert que no passa en tots els centres però s'hauria de controlar mes el tema de la diversitat racial tant com ara amb la sexual.
Anònim 8	Si.

S'han realitzat xerrades sobre racisme a la teva aula? Si la resposta és si, quantes?	
Anònim 1	Mai.
Anònim 2	Que jo recordi, mai.
Anònim 3	Quasi mai.
Anònim 4	No, temes directes fets exclusivament per el racisme, no, s'han fet temes de Feminisme LGTB de tant en quan surt un comentari indirecta sobre el racisme però mai una xerrada expressament per això.
Anònim 5	No recordo cap.
Anònim 6	No.
Anònim 7	No, ni a primària ni a secundaria.
Anònim 8	Mai.
Anònim 9	Que jo recordi mai.

Que penses de la gent que practica el racisme?	
Anònim 1	Crec que tenen poca coneixements sobre alguns conceptes i que ells son qui tenen un problema o es senten insegurs.
Anònim 4	Penso que és gent ignorant, i en molts casos gent q sent odi al seu interior i que no és feliç.
Anònim 5	Que poden ser persones que realment necessiten ajuda. Ja que, en molts casos són persones incultes i que per abordar els seus defectes o conflictes s'han de ficar o barallar amb altres.

Que penses de la gent que practica el racisme?	
Anònim 6	Són persones sense empatia, sense cor. A ple sigla XXI que hi hagi gent que et discrimina pel teu color de pell, per la teva religió o pel teu país de naixement és totalment vergonyós.
Anònim 7	Gent ignorant i buida mentalment, que intenta Pagar el seu odi i frustrant amb els altres.
Anònim 9	Simplement ho fan perquè no es paren a pensar perquè som diferents. Es mes no som tant diferents com creuen al fi i al cap tots som essers humans intentant viure la nostre vida tant be com sapiguem. Però torno a repetir tot així sorgeix a traves de la ignorància pel que ens envolta

Consideres que hi ha racisme entre els mitjans de comunicació que coneixes?	
Anònim 1	Si, molta.
Anònim 2	**Si.**
Anònim 3	**Si.**
Anònim 5	Si sempre ha existit i peso que sempre existirà.
Anònim 6	Molt, per exemple en el cas del cantant Marroquí Morad, en el moment que ell anava bé en vendes van ficar un titular en que ell és Espanyol, però ara amb la nova polèmica del fet que anirà a la presó automàticament és marroquí.

Consideres que hi ha racisme entre els mitjans de comunicació que coneixes?	
Anònim 8	En alguns.
Anònim 9	Oi tant que si, nomes cal veure quan hi ha un atac terrorista diuen que es marroquí o musulmà però quan es algú que segueix el patró del prototip del país (exemple: pell blanca i no musulmà) diuen que es per una malaltia mental. Un altre exemple el tenim amb en Morad (el cantant marroquí) quan es parla d'ell per fer-lo destacar de manera positiva li canvien la nacionalitat per espanyola i quan volen destacar de manera negativa diuen que es marroquí com si les nacionalitats fossin alguna cosa negativa o positiva. Pràcticament tracten a tots els que no segueixin el prototip espanyol com a traficants i lladres.

Creus que el racisme es un problema social? Perquè?	
Anònim 1	Crec que si, afecta negativament a que no sigui una societat unida i cooperativa.
Anònim 3	Si, perjudica en tots els àmbits.
Anònim 4	Si.
Anònim 5	Si i mundial. Perquè és crea en quan al vincle entre persones i la falta de coneixença d'altres cultures i països, lo més bonic de les persones es que som úniques.

Creus que el racisme es un problema social? Perquè?	
Anònim 6	Sí. Perquè tot és un cicle, mentre el món del periodisme i gent amb poder no pari de discriminar no canviarà res.
Anònim 7	**Si.**
Anònim 8	Si, perquè la gent no s'accepta entre ells! Les persones que practiquen el racisme es consideren superiors per les persones que venen en busca d'una vida millor! I això no es així,
Anònim 9	Si. Nosaltres hem de conviure en societat ja que necessitem tenir algú present en la nostre vida i si no podem fer l'intent d'entendre'ns i viure en pau i amb respecte tot seria un caos. Actualment milers de persones pateixen discriminació racial i això arriba al punt de que es generen milers d'injustícies pel fet de ser diferents quant realment d'alguna manera tots som iguals. Tots mereixem respecte i no sentir-nos menys que cap altre.

Quin consell donaries per prevenir els incidents racistes?	
Anònim 1	Canviar el pensament social, començar des de petits, inculcar una societat igualitària, etc.
Anònim 4	Participar en campanyes de sensibilització, etc.
Anònim 5	Fer treballs cooperatius, de coneixença. Debatre els punts a favor i en contra i trobar el punt d'inflexió que ha causat aquesta acció racista..

Quin consell donaries per prevenir els incidents racistes?	
Anònim 6	El meu consell seria que fossin una mica més empàtics, ningú marxa del seu país per voluntat pròpia deixant la seva família i amics lluny. Venen amb un propòsit i és buscar un bon futur, no venen a robar a ningú ni a treure la feina a cap família.
Anònim 7	Reconèixer i celebrar les nostres diferències, que s'accepti la diversitat cultural i racial.. no hi ha res mes bonic que viure tothom en sintonia i pau, nomes així es pot aconseguir un canvi millor..
Anònim 8	No tinc cap consell. Perquè qui no accepta els demés no ho farà mai.
Anònim 9	Que se'n parli més ja siguin xerrades de racialització, que quan veiem que algú està patint discriminació racial el frenem i li expliquem que està malament el que ha fet o dit.

Annexos 2: Cronograma fases

CALENDARITZACIÓ DE SETEMBRE- MAIG

CURS 2021-2022	DIMARTS 18:30 a 20:30 (Ferran Giménez)	DIMECRES 18:30 a 19:30 (Alonso Manresa)	DIJOUS 16:00 a 20:30 (Anna Font i Ferran Giménez)
14/09/21– 16/09/21	EXPLICACIÓ GUIÓ PROJECTE	ANÀLISI DEL PROJECTE	ACTIVITAT: COL·LECTIUS I ÀMBITS PROJECTE
21/09/21 - 23/09/21	INTRODUCCIÓ IDEA PROJECTE	ANÀLISI DEL PROJECTE	MAPA COL·LECTIUS
28/09/21 - 30/09/21	ANÀLISI DE LA REALITAT	FINANÇAMENT	ANÀLISI DE LA REALITAT
05/10/21 – 07/10/21	ANÀLISI DE LA REALITAT	FINANÇAMENT	ANÀLISI DE LA REALITAT
12/10/21 – 14/10/21	FESTIU	COMPARACIÓ VAN-TIR	1R SESSIÓ CIRC
19/10/21 - 21/10/21	ANÀLISI DE LA REALITAT	CALCULAR VAN- TIR	2N SESSIÓ CIRC
26/10/21 - 28/10/21	ANÀLISI DE LA REALITAT	PROJECTE D'INVERSIÓ	3R SESSIÓ CIRC
02/11/21 - 04/11/21	DESCRIPCIÓ COL·LECTIU	PRESSUPOST FAMILIAR	4T SESSIÓ CIRC
09/11/21 - 11/11/21	ESTRUCTURA ENTITAT	PRESSUPOST FAMILIAR	DISSENY DOSSIER CIRC
16/11/21 - 18/11/21	ESTRUCTURA ENTITAT	PRESSUPOST EMPRESA MENSUAL	DISSENY TREBALL CAMP
23/11/21 - 25/11/21	DISSENY TREBALL CAMP	PRESSUPOST EMPRESA MENSUAL	1R SESSIÓ TEATRE
30/11/21 – 02/12/21	DISSENY TREBALL CAMP	SOCIETAT COOPERATIVA, CONSTITUCIÓ I REGIMENT SOCIAL	2N SESSIÓ TEATRE
07/12/21 - 09/12/21	FESTIU	FESTIU	3R SESSIÓ TEATRE
14/12/21 - 16/12/21	DISSENY TREBALL CAMP	ACTIVITAT FORMA JURÍDICA	VAGA
21/12/21 – 23/12/21	DISSENY TREBALL CAMP	ACTIVITAT FORMA JURÍDICA	DISSENY TREBALL CAMP
23/12/21 – 07/01/22	VACANCES NADAL	VACANCES NADAL	VACANCES NADAL
11/01/22 - 13/01/22	EXPLICACIÓ DAFO	CONSELL D'ADMINISTRACIÓ I ASSEMBLEA	ELABORACIÓ DAFO
18/01/22 - 20/01/22	ELABORACIÓ DAFO	CONSELL D'ADMINISTRACIÓ I ASSEMBLEA	EXPLICACIÓ OBJECTIUS, DISSENY ACTIVITATS CRONOGRAMA
25/01/22 - 27/01/22	EXPLICACIÓ OBJECTIUS	TIPOLOGIA DE COOPERATIVES	EXPLICACIÓ CRONOGRAMA
01/02/22 - 03/02/22	RECORDATORI D'EXPLICACIÓ DAFO, ACTIVITATS I CRONOGRAMA	TIPOLOGIA DE COOPERATIVES	DISSENY ACTIVITATS
08/02/22 - 10/02/22	DISSENY ACTIVITATS	TIPOLOGIA DE COOPERATIVES	DISSENY ACTIVITATS
15/02/22 - 17/02/22	DISSENY ACTIVITATS	ESTATUS DE LA COOPERATIVA	PRESENTACIÓ LLIBRE DIVERSEX (GIRONA)
22/02/22 - 24/02/22	DISSENY ACTIVITATS	ESTATUS DE LA COOPERATIVA	4T SESSIÓ TEATRE
01/03/22 – 03/03/22	DISSENY ACTIVITATS	CREACIÓ PÀGINA WEB	ACABAR DOSSIER FORMACIONS
08/03/22 – 10/03/22	VAGA	CREACIÓ PÀGINA WEB	ENTREGA DOSSIER (DISSENY ACTIVITATS)
15/03/22 – 17/03/22	DIFUSIÓ PROJECTE	SUBVENCIÓ	DIFUSIÓ PROJECTE
22/03/22 – 24/03/22	IMPLEMENTACIONS	VAGA	ESPAI JOVE GIRONA
29/03/22 – 31/03/22	VAGA	VAGA	IMPLEMENTACIONS
05/04/22 – 07/04/22	IMPLEMENTACIONS	DESPESES I INGRESSOS	IMPLEMENTACIONS
11/04/22 – 18/04/22	VACANCES SETMANA SANTA	VACANCES SETMANA SANTA	VACANCES SETMANA SANTA
19/04/22 - 21/04/22	AVALUACIÓ PROJECTE PROPI		AVALUACIÓ PROJECTE PROPI
26/04/22 - 28/04/22	PREPARACIÓ DEFENSES		ENTREGA TREBALL
03/05/22 - 05/05/22	PREPARACIONS		PRESENTACIÓ ORAL (4 GRUPS)
10/05/22 - 12/05/22	PRESENTACIÓ ORAL (3 GRUPS)		PRESENTACIÓ ORAL (4 GRUPS)

Aquest es el cronograma que hem utilitzat per dur a terme el projecte, inclou totes les seves fases. Perquè sigui més fàcil d'entendre hem elaborat una llegenda que a continuació explicarem.

Representa els dies de la setmana que hem realitzat projecte que es de dimarts a dijous, també representa les hores i el professorat. Representa els dies de diferents mesos en els quals estàvem elaborant el projecte, el 1r trimestre. 2n trimestres. 3r trimestre. Representa els dies festius, vacances i dies de vaga. Representa les hores de projecte de FOL/EIE. Representa les diferents sessions del Circ Social. Representa les diferents sessions del Teatre de l'Oprimit. Representa els dos dies que hem fet sortides concretes. Representa l'explicació i l'elaboració de les diferents fases del projecte.

Representa els dies de les implementacions del projecte. Representa la part final del projecte (avaluació + presentació oral)

Annexos 3: Material activitats

Activitat 1: Xerrada

1

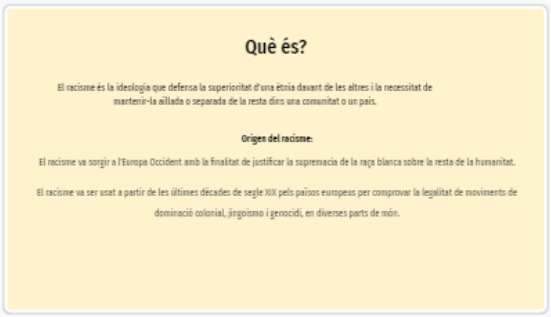

2

3

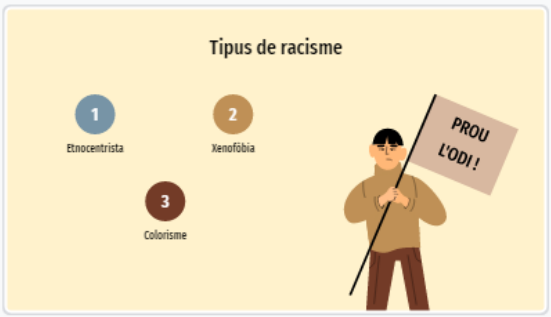

4

5

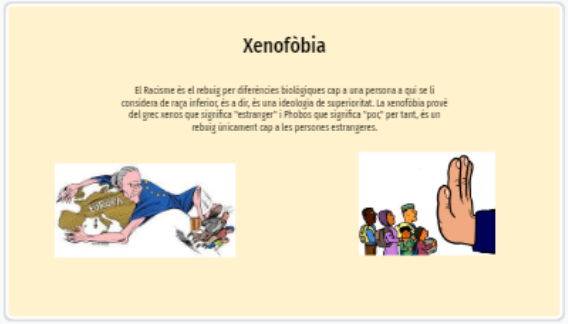

6

7

8

Activitat 2: Kahoot

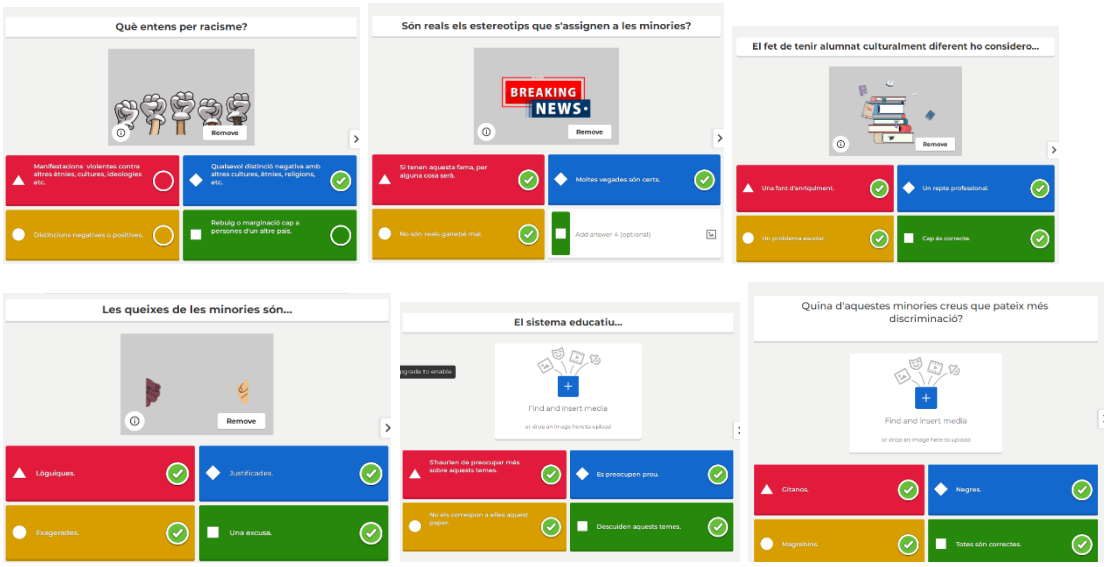

Activitat 4: Grups i perjudicis

DONA	PROSTITUCIÓ	HOME	POLÍTICA
NETEJA	IMMIGRANT	ROBAR	FEINA
MENJAR	CIUTADANIA	ESTRANGER/-A	CRISI
ESPANYA	ALEMANYA	MARROC	EQUADOR
IL·LEGAL	RACISME	POR	INTEGRACIÓ
CONVIVÈNCIA	RESPECTE	DESCONEGUT/DA	ROMANIA
DIFERÈNCIA	MALALTIA	CULTURA	DINERS
TREBALLADOR/A	EMIGRANT	IDIOMA	SENEGAL
CONFLICTE	MÀFIA	PREMSA	REBUIG

Annexos 4: Difusió

Tríptic

Logotip:

Cartell Berenar

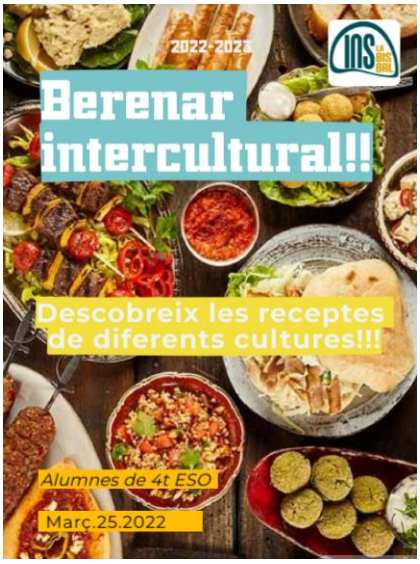

Annexos 5: Avaluació
Buidatge 4t ESO

1. ''Aquesta classe a estat bé. S'hauria de fer més sovint, a més hores i més dinàmiques. Ho recomano molt, així els alumnes s'adonen compte de lo que es racisme i quines son les conductes microracismes.''
2. ''Trobo que ha estat molt bé i es molt necessari conscienciar a nivell educatiu. Jo, personalment, no he patit mai actes o conductes racistes, però lo important és saber que no importa d'on vens, quin color de pell tens, etc. Sinó valorar a les persones pel seu interior.''
3. ''La activitat ha estat bé, ens hem pogut posar a la pell d'altres persones que normalment son víctimes de racisme. La meva experiència no esta relacionada amb el racisme, però si que he patit bullying, per fet de no poder pronunciar bé i sempre me sentit exclosa i ningú m'entenia, encara que tingui amigues no em sento bé. Gràcies per fer aquesta activitat i conscienciar del mal que provoquen algunes persones amb les seves actituds. ''
4. ''Ha sigut una bona activitat, però s'hauria d'haver realitzat en el pati i de durada més llarga.''
5. ''No he tingut mai cap experiència racista, les activitats m'han agradat i poden ser útils per persones amb actituds racistes, així canviarien d'opinió. ''
6. ''Les activitats han sigut molt útils, ho recomano perquè ho considero molt important per la nostre societat.''
7. ''No he tingut cap experiència racista, recomano aquest taller, m'ha semblat útil. Ens ha servit per entendre conductes microracismes.''
8. ''Ha estat bé, però crec que s'hauria de fer amb alumnes mes petits per evitar que en el futur hi hagin persones racistes.''
9. ''Jo crec que ha estat molt bé, coses així son necessàries per conscienciar a la gent. Les dinàmiques ben fetes, perquè de manera fàcil siguis capaç de veure coses que passen. Per sort, jo no he viscut cap situació d'aquest tipus.''
10. ''M'ha agradat molt aquesta xerrada/dinàmica, ha estat molt necessària per donar-nos compte de que els nostres actes poden afectar a l'altre gent. Considero que la classe es petita per a fer aquest tipus d'activitats, crec que hagués sigut millor fer-lo al pati, al gimnàs o a un lloc obert.''

11. ''M'ha agradat molt, ja que era necessari un taller d'aquests, parlar del tema i aprendre coses noves.''
12. ''M'ha agradat molt i crec que ara els companys de classe ja saben que es excloure una persona, que de vegades tenim comportaments microracismes sense adonar-nos. Jo quan era petita, en tota l'època d'escola, m'han discriminat i he sentit que no volien que estigui en el seu grup.''

13. ''Aquesta dinàmica m'ha agradat molt, ja que ha ajudat a conscienciar i a obrir els ulls a la gent microracista que hi ha el dia dia. Jo vaig patir comportaments racistes durant la meva etapa del secundaria, pel fet de ser d'origen marroquí, ningú em volia el seu grup.''
14. ''La meva opinió sobre les dinàmiques es que s'haurien de realitzar més tallers així, ho trobo molt necessari i crec que també s'haurien de fer amb els altres grups d'ESO i sobretot amb els mes joves per poder conscienciar-los i evitar-los. Jo he viscut experiències on m'han discriminat pel meu color de pell. Encara que actualment ja no, però durant la infància si.''
15. ''Aquest petit taller, m'ha agradat molt, ja que ens hem posat en la pell de persones que ho passen molt malament. Jo crec que ha estat tot perfecte, hem fet diferents activitats, totes molt interesants i m'han agradat molt i espero que ho facin més vegades , ja que encara hi ha gent amb la mentalitat racista i no saben lo malament que ho fan passar a les altres persones. En el meu cas, soc una noia d'origen marroquí i moltes vegades m'han dit comentaris racistes i m'han fet sentir-me malament.''
16. ''Trobo que ha sigut una activitat força bona i que contribueix en la lluita contra el racisme.''
17. ''Opino que és totalment correcte i ho recomano molt per tothom, a mi per exemple m'ha agradat molt fer aquestes activitats, però hi ha hagut un moment on m'he sentit malament perquè no m'agrada el racisme, soc un persona que mai ha jutjat a ningú per la seva cultura, color de pell, etc. Em sap molt de greu que existeixi el racisme.''
18. ''Jo trobo que han sigut molt bones les dinàmiques perquè el racisme es una cosa molt important que s'ha de combatre i trobo que a dia d'avui n'hi ha molt. Jo no he patit cap cas de racisme, però si que he vist bastants casos.''
19. ''Aquestes dinàmiques m'han semblat molt útils, per reflexionat més sobre les coses i per adonar-me que encara que seguin poques les coses poden anar a més. Jo de petita no em volien a cap grup, sempre estava sola fins i tot al pati.''

20. ‘’M’ha agradat bastant el que hem fet, però ha sigut una mica curt. En el meu cas, he viscut una experiència racista, de fet eren companys de classe.‘’
21. ‘’Jo trobo que ha sigut una bona activitat, però crec que la majoria de alumnes sabien lo que era el racisme i quines eren les conductes microracismes.’’
22. ‘’Jo crec que ha estat molt bé aquesta dinàmica i que s’hauria de fer a més classes. Molt útil aquesta hora. Jo si que he tingut experiències, però no les explicaré perquè no m’agrada gaire.’’
23. ‘’Aquesta xerrada m’ha semblat molt interesant. He viscut varies experiències de racisme però no m’he atrevit a dir res, perquè odio parlar en públic. Els meus pares són de Rumania i he passat bullying amb aquest tema ja que em deien que vaig venir per robar i per traficar drogues. Opino que aquesta activitat s’hauria de poder fer a altres cursos i classes.’’
24. ‘’M’ha agradat molt, considero bastant interessant lo que han fet aquestes dues noies. Recomano fer-lo a altres grups també.’’
25. ‘’Crec que la activitat ha estat bé, però en algun moment m’he sentit incomoda perquè a mi em discriminen per el fet de ser un noi transsexual. Aquesta activitat m’ha portat records del passat, molta gent es nega que es racista perquè no es conscient de les conductes que tenen i que fan mal a altres persones. Recomano fer més classes com aquesta.’’